Dziennik Urzędowy
Unii Europejskiej

PL
Seria L

2023/2917

29.12.2023

# ROZPORZĄDZENIE DELEGOWANE KOMISJI (UE) 2023/2917

## z dnia 20 października 2023 r.

## w sprawie działań weryfikacyjnych, akredytacji weryfikatorów i zatwierdzania planów monitorowania przez organy administrujące zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/757 w sprawie monitorowania, raportowania i weryfikacji emisji dwutlenku węgla z transportu morskiego i uchylające rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2016/2072

**(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/757 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie monitorowania, raportowania i weryfikacji emisji dwutlenku węgla z transportu morskiego oraz zmiany dyrektywy 2009/16/WE ([1]), w szczególności jego art. 6 ust. 8 akapit trzeci, art. 7 ust. 5 akapit drugi, art. 13 ust. 6, art. 15 ust. 5 i art. 16 ust. 3,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) W rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2016/2072 ([2]) ustanowiono przepisy dotyczące oceny planów monitorowania i weryfikacji raportów emisji, dotyczące wymogów w zakresie kompetencji i procedur oraz dotyczące zasad akredytacji weryfikatorów i nadzoru nad nimi przez krajowe jednostki akredytujące. Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/957 ([3]) zmieniono rozporządzenie (UE) 2015/757 w celu włączenia działalności w zakresie transportu morskiego do unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji ustanowionego na mocy dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ([4]) oraz monitorowania, raportowania i weryfikacji emisji dodatkowych gazów cieplarnianych i emisji z dodatkowych typów statków. Nałożono w nim również na przedsiębiorstwa obowiązek przedkładania zweryfikowanych zagregowanych danych dotyczących emisji na poziomie przedsiębiorstwa („raporty na poziomie przedsiębiorstwa") oraz zweryfikowanych raportów na podstawie art. 11 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2015/757 w przypadku zmiany przedsiębiorstwa („częściowe raporty emisji"), a także nałożono na odpowiedzialne organy administrujące obowiązek zatwierdzania planów monitorowania i zmian w tych planach.

(2) Zgodnie z art. 3ge dyrektywy 2003/87/WE organ administrujący w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego ma zapewnić, aby raportowanie zagregowanych danych dotyczących emisji na poziomie przedsiębiorstwa było weryfikowane zgodnie z zasadami weryfikacji i akredytacji określonymi w rozdziale III rozporządzenia (UE) 2015/757. Przepisy dotyczące weryfikacji i akredytacji ustanowione w niniejszym rozporządzeniu, uzupełniające przepisy określone w rozdziale III rozporządzenia (UE) 2015/757, powinny zatem obejmować przepisy dotyczące weryfikacji zagregowanych danych dotyczących emisji na poziomie przedsiębiorstwa.

([1]) Dz.U. L 123 z 19.5.2015, s. 55.
([2]) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2016/2072 z dnia 22 września 2016 r. w sprawie czynności weryfikacyjnych i akredytacji weryfikatorów zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/757 w sprawie monitorowania, raportowania i weryfikacji emisji dwutlenku węgla z transportu morskiego (Dz.U. L 320 z 26.11.2016, s. 5).
([3]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/957 z dnia 10 maja 2023 r. zmieniające rozporządzenie (UE) 2015/757 w celu włączenia transportu morskiego do unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji oraz monitorowania, raportowania i weryfikacji emisji dodatkowych gazów cieplarnianych i emisji z dodatkowych typów statków (Dz.U. L 130 z 16.5.2023, s. 105).
([4]) Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz.U. L 275 z 25.10.2003, s. 32).

(3) Ponadto konieczne jest dodanie zbioru przepisów dotyczących weryfikacji raportów na poziomie przedsiębiorstwa do systemu określonego w rozporządzeniu delegowanym (UE) 2016/2072, które są zgodne z etapami weryfikacji raportów emisji, ale pozwalają uniknąć powielania działań weryfikacyjnych w odniesieniu do raportów na poziomie statku i niepotrzebnych dodatkowych obciążeń administracyjnych.

(4) Ponadto konieczne jest dodanie zbioru przepisów dotyczących weryfikacji częściowych raportów emisji do systemu określonego w rozporządzeniu delegowanym (UE) 2016/2072. Zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2015/757 częściowe raporty emisji powinny zawierać te same elementy co raporty emisji, ale ograniczone do okresu, w którym przedsiębiorstwo to ponosiło odpowiedzialność za prowadzone działania. W związku z tym właściwe jest, aby częściowe raporty emisji weryfikowano zgodnie z tymi samymi zasadami, które mają zastosowanie do weryfikacji raportów emisji.

(5) W art. 6 ust. 8 i art. 7 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2015/757 przewidziano odpowiednio uprawnienie Komisji do przyjmowania aktów delegowanych w celu uzupełnienia tego rozporządzenia o przepisy dotyczące zatwierdzania planów monitorowania przez odpowiedzialne organy administrujące oraz zatwierdzania zmian w planach monitorowania przez odpowiedzialne organy administrujące. W art. 13 ust. 6 i art. 15 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2015/757 uprawniono Komisję odpowiednio do przyjmowania aktów delegowanych w celu uzupełnienia tego rozporządzenia o przepisy dotyczące weryfikacji zagregowanych danych dotyczących emisji na poziomie przedsiębiorstwa, w tym metod i procedury weryfikacji, oraz wydawania sprawozdania z weryfikacji, a także w celu doprecyzowania przepisów dotyczących działań weryfikacyjnych, o których mowa w tym rozporządzeniu. W art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2015/757 przewidziano, że Komisja przyjmuje akty delegowane w celu doprecyzowania metod akredytacji weryfikatorów. Wspomniane działania weryfikacyjne, akredytacyjne i zatwierdzające są powiązane ze sobą w sposób istotny, zatem w niniejszym rozporządzeniu zastosowano te pięć podstaw prawnych.

(6) Działania weryfikacyjne obejmują ocenę planów monitorowania przez weryfikatorów zgodnie z art. 13 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2015/757. Oceniając plan monitorowania, weryfikatorzy powinni wykonać szereg działań mających na celu ocenę kompletności, stosowności i zgodności informacji dostarczonych przez przedsiębiorstwo w odniesieniu do procedury monitorowania i raportowania dotyczącej danego statku, aby móc stwierdzić, czy plan jest zgodny z rozporządzeniem (UE) 2015/757. Powinno to obejmować elementy związane z systemem zarządzania danymi i ich kontroli opisanym w planie monitorowania danego statku, zgodnie ze wspólnymi zasadami monitorowania i raportowania określonymi w art. 4 rozporządzenia (UE) 2015/757 oraz w załącznikach I i II do tego rozporządzenia. Zagwarantowanie właściwego egzekwowania rozporządzenia (UE) 2015/757, w przypadku gdy organizacja lub osoba, która przejęła od właściciela statku odpowiedzialność za eksploatację statku i która, przyjmując taką odpowiedzialność, zgodziła się przejąć wszystkie obowiązki i zobowiązania nałożone przez Międzynarodowy kodeks zarządzania bezpieczną eksploatacją statków i zapobieganiem zanieczyszczaniu, określone w załączniku I do rozporządzenia (WE) nr 336/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady ([5]), przyjmuje również na siebie odpowiedzialność za wypełnianie obowiązków wynikających z rozporządzenia (UE) 2015/757 oraz, w stosownych przypadkach, dyrektywy 2003/87/WE, ta organizacja lub osoba powinna przedstawić weryfikatorowi, przed rozpoczęciem oceny planu monitorowania, dokument potwierdzający, że została należycie upoważniona przez właściciela statku do wypełnienia obowiązków wynikających z rozporządzenia (UE) 2015/757 oraz, w stosownych przypadkach, z dyrektywy 2003/87/WE. W odniesieniu do statków, których emisje wchodzą w zakres dyrektywy 2003/87/WE, dokument, o którym mowa w art. 1 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2023/2599 ([6]), może zostać przekazany weryfikatorowi na potrzeby oceny planu monitorowania.

(7) Niniejsze rozporządzenie uzupełnia rozporządzenie (UE) 2015/757 poprzez ustanowienie przepisów szczegółowych w odniesieniu do działań związanych z weryfikacją raportów emisji, częściowych raportów emisji i raportów na poziomie przedsiębiorstwa, akredytacją weryfikatorów oraz oceną i zatwierdzaniem planów monitorowania. Działania te powinny być zgodne z zasadami monitorowania i raportowania określonymi w rozporządzeniu (UE) 2015/757 oraz w załącznikach I i II do tego rozporządzenia, a także w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2023/2849 ([7]).

([5]) Rozporządzenie (WE) nr 336/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lutego 2006 r. w sprawie wdrożenia we Wspólnocie Międzynarodowego kodeksu zarządzania bezpieczeństwem oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 3051/95 (Dz.U. L 64 z 4.3.2006, s. 1).

([6]) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2023/2599 z dnia 22 November 2023 ustanawiającego zasady stosowania dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie administrowania przedsiębiorstwami żeglugowymi przez organy administrujące w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego (Dz.U. L, 2023/2599, 22. November.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2023/2599/oj).

([7]) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2023/XXX z dnia 12 października 2023 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/757 w odniesieniu do przepisów dotyczących raportowania i przekazywania zagregowanych danych dotyczących emisji na poziomie przedsiębiorstwa (Dz.U. L, 2023/2849, 15. November. 2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/2849/oj).

(8) Korzystanie z uprawnień określonych w art. 6 ust. 8 i art. 7 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2015/757 powinno zapewnić zharmonizowane zatwierdzanie planów monitorowania i ich zmian dopuszczonych zgodnie z tym rozporządzeniem przez odpowiedzialne organy administrujące, w szczególności w zakresie powiadomień i informacji przekazywanych przez odpowiedzialne przedsiębiorstwa i odpowiedzialne organy administrujące.

(9) Plany monitorowania statków, których emisje wchodzą w zakres rozporządzenia (UE) 2015/757, ale nie są objęte zakresem dyrektywy 2003/87/WE, nie powinny podlegać zatwierdzeniu przez odpowiedzialny organ administrujący.

(10) Zatwierdzając plany monitorowania i ich zmiany, odpowiedzialne organy administrujące powinny należycie uwzględniać konkluzje weryfikatora dotyczące oceny planów monitorowania. Decyzje o zatwierdzeniu planów monitorowania powinny być podejmowane niezależnie przez odpowiedzialne organy administrujące, ponieważ organy administrujące w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego powinny zapewnić przestrzeganie przez przedsiębiorstwa żeglugowe, za które są odpowiedzialne, przepisów dyrektywy 2003/87/WE i rozporządzenia (UE) 2015/757, w tym w odniesieniu do monitorowania i raportowania odpowiednich parametrów w okresie sprawozdawczym.

(11) W przypadku gdy odpowiedzialny organ administrujący nie zatwierdzi planu monitorowania, przedsiębiorstwo powinno dokonać jego rewizji zgodnie z informacjami przekazanymi przez ten organ administrujący i przedłożyć zrewidowaną wersję tego planu monitorowania do ponownej oceny przez weryfikatora. Przed przesłaniem zrewidowanego planu monitorowania weryfikatorowi do ponownej oceny można przeprowadzić kilka wymian między przedsiębiorstwami a odpowiedzialnymi organami administrującymi, aby uniknąć niepotrzebnego obciążenia administracyjnego dla przedsiębiorstw i weryfikatorów.

(12) Stosowanie art. 13 ust. 6 i art. 15 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2015/757 wymaga ustanowienia ogólnych przepisów zapewniających, aby ocena planów monitorowania, weryfikacja raportów emisji, częściowych raportów emisji i raportów na poziomie przedsiębiorstwa oraz wydawanie sprawozdań z weryfikacji sporządzonych zgodnie z tym rozporządzeniem były przeprowadzane w sposób zharmonizowany przez weryfikatorów posiadających kompetencje techniczne do wykonywania powierzonych im zadań w sposób niezależny i bezstronny.

(13) W zharmonizowanych przepisach dotyczących oceny planów monitorowania, weryfikacji raportów emisji, częściowych raportów emisji i raportów na poziomie przedsiębiorstwa oraz wydawania dokumentów zgodności przez weryfikatorów należy jasno określić obowiązki weryfikatorów.

(14) Konkluzje weryfikatora dotyczące oceny planu monitorowania są niezbędne, aby umożliwić przedsiębiorstwom i odpowiedzialnym organom administrującym zrozumienie wyników działań weryfikacyjnych przeprowadzonych przez weryfikatora. Konieczne jest zatem, aby takie konkluzje zawierały wszelkie istotne informacje ustalone w trakcie oceny planu monitorowania, w tym opis wszelkich nieskorygowanych niezgodności oraz podsumowanie procedur weryfikatora, w tym w odniesieniu do wizyt w obiekcie.

(15) Przekazywanie dokumentów i wymiana istotnych informacji między przedsiębiorstwami a weryfikatorami ma zasadnicze znaczenie dla wszystkich aspektów procesu weryfikacji, w szczególności dla oceny planu monitorowania, przeprowadzenia analizy strategicznej i analizy ryzyka, weryfikacji raportu emisji, częściowego raportu emisji i raportu na poziomie przedsiębiorstwa. Konieczne jest zatem ustanowienie zbioru zharmonizowanych wymogów dotyczących przedkładania informacji i udostępniania dokumentów weryfikatorowi zanim rozpocznie on działania weryfikacyjne oraz w innych momentach w trakcie weryfikacji.

(16) Podczas weryfikacji raportów emisji, częściowych raportów emisji i raportów na poziomie przedsiębiorstwa weryfikator powinien przyjąć podejście oparte na analizie ryzyka, zgodnie z art. 15 ust. 1, 2 i 3 rozporządzenia (UE) 2015/757. Analiza podatności zgłaszanych danych na ewentualne istotne nieprawidłowości jest zasadniczą częścią procesu weryfikacji i stanowi podstawę ustalenia sposobu prowadzenia działań przez weryfikatora.

(17) W celu zapewnienia spójności i porównywalności monitorowanych danych w czasie zgodnie z art. 4 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2015/757 plan monitorowania, który został oceniony jako satysfakcjonujący oraz, w stosownych przypadkach, zatwierdzony przez odpowiedzialny organ administrujący, powinien być punktem odniesienia przy ocenie przez weryfikatora raportu emisji statku.

(18) Wszystkie etapy procesu weryfikacji raportu emisji, częściowego raportu emisji lub raportu na poziomie przedsiębiorstwa są ze sobą wzajemnie powiązane i powinny prowadzić do wydania sprawozdania z weryfikacji zawierającego oświadczenie o wyniku weryfikacji. Poziom pewności sprawozdania z weryfikacji powinien odnosić się do zakresu i szczegółowości działań weryfikacyjnych oraz sformułowania oświadczenia dotyczącego weryfikacji.

(19) Ocena planów monitorowania i weryfikacja raportów emisji, częściowych raportów emisji i raportów na poziomie przedsiębiorstwa powinny być przeprowadzane przez kompetentny personel. Aby wypełnić te obowiązki, weryfikatorzy powinni zatem ustanowić procesy wewnętrzne i stale je udoskonalać. Kryteria ustalania, czy weryfikator dysponuje kompetencjami, powinny być takie same we wszystkich państwach członkowskich, a ponadto powinny być możliwe do weryfikacji, obiektywne i przejrzyste.

(20) Aby propagować wysoką jakość działań weryfikacyjnych, należy ustanowić zharmonizowane przepisy w celu stwierdzenia, czy weryfikator jest kompetentny, niezależny i bezstronny i tym samym uprawniony do przeprowadzenia niezbędnych działań.

(21) W rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 ([8]) ustanowiono kompleksowe ramy akredytacji jednostek oceniających zgodność wykonujących działania z zakresu oceny zgodności. Zgodnie z art. 16 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2015/757 zastosowanie mają odpowiednie przepisy rozporządzenia (WE) nr 765/2008, jeżeli w rozporządzeniu (UE) 2015/757 nie określono przepisów szczegółowych dotyczących akredytacji weryfikatorów.

(22) W art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2015/757 upoważniono Komisję do doprecyzowania metod akredytacji weryfikatorów w odniesieniu do działań wchodzących w zakres tego rozporządzenia, tj. w odniesieniu do emisji gazów cieplarnianych z sektora transportu morskiego. W związku z tym niniejsze rozporządzenie uzupełnia przepisy określone w rozporządzeniu (WE) nr 765/2008 i rozporządzeniu (UE) 2015/757, w szczególności w odniesieniu do mających zastosowanie norm zharmonizowanych, wymogów dotyczących zespołów oceniających, wdrożenia wzajemnej oceny krajowych jednostek akredytujących oraz wzajemnego uznawania weryfikatorów. Określenie takich dodatkowych przepisów jest konieczne w celu zapewnienia, aby kryteria i normy uwzględniane w kontekście akredytacji weryfikatorów w odniesieniu do działań wchodzących w zakres rozporządzenia (UE) 2015/757 odpowiadały celowi i treści tych działań. Przepisy te powinny przyczynić się do dalszego umocnienia solidności procesów weryfikacji i akredytacji, a także zharmonizowanego podejścia we wszystkich państwach członkowskich.

(23) W systemie weryfikacji i akredytacji należy unikać zbędnego powielania procedur i organizacji ustanowionych na mocy innych unijnych instrumentów prawnych, ponieważ skutkowałoby to zwiększeniem obciążeń ponoszonych przez państwa członkowskie lub podmioty gospodarcze. Należy zatem wziąć pod uwagę najlepsze praktyki wynikające z zastosowania zharmonizowanych norm przyjętych przez Europejski Komitet Normalizacyjny na podstawie mandatu udzielonego przez Komisję zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 98/34/WE ([9]), takich jak normy w zakresie wymogów dotyczących organów ds. walidacji i weryfikacji emisji gazów cieplarnianych wykorzystywanych na potrzeby akredytacji lub innych form uznawania oraz w zakresie wymogów ogólnych dla jednostek akredytujących prowadzących akredytację jednostek oceniających zgodność, do których odniesienia opublikowano w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, i innych dokumentów technicznych opracowanych przez Europejską Współpracę w Dziedzinie Akredytacji.

(24) Krajowa jednostka akredytująca wyznaczona na mocy rozporządzenia (WE) nr 765/2008 powinna być uprawniona do akredytowania i wydawania wiążących opinii dotyczących kompetencji weryfikatora w zakresie realizacji działań weryfikacyjnych na podstawie niniejszego rozporządzenia, do przyjmowania środków administracyjnych, takich jak zawieszenie lub cofnięcie akredytacji, i do nadzoru nad weryfikatorami.

(25) Skuteczna współpraca między krajowymi jednostkami akredytującymi i odpowiedzialnymi organami administrującymi ma zasadnicze znaczenie dla właściwego funkcjonowania unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji, który ma obejmować emisje z transportu morskiego z okresu sprawozdawczego rozpoczynającego się w dniu 1 stycznia 2024 r., oraz dla nadzoru nad jakością weryfikacji. Ze względu na przejrzystość konieczne jest zapewnienie, aby krajowe jednostki akredytujące i odpowiedzialne organy administrujące ustanowiły skuteczne środki wymiany

([8]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiające wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 339/93 (Dz.U. L 218 z 13.8.2008, s. 30).

([9]) Dyrektywa 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiająca procedurę udzielania informacji w dziedzinie norm i przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz.U. L 204 z 21.7.1998, s. 37).

informacji. Wymiana informacji między odpowiedzialnymi organami administrującymi oraz między odpowiedzialnymi organami administrującymi a krajowymi jednostkami akredytującymi powinna być objęta najbardziej rygorystycznymi gwarancjami zachowania poufności i tajemnicy służbowej oraz odbywać się zgodnie z właściwymi przepisami krajowymi i unijnymi.

(26) W świetle włączenia emisji z działalności w zakresie transportu morskiego do unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji konieczne jest zapewnienie dalszego dostosowania przepisów dotyczących działań weryfikacyjnych i akredytacyjnych mających zastosowanie do emisji gazów cieplarnianych z sektora transportu morskiego, wprowadzonych niniejszym rozporządzeniem, do przepisów dotyczących działań weryfikacyjnych i akredytacyjnych mających zastosowanie do emisji gazów cieplarnianych z pozostałych sektorów objętych unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji, przy jednoczesnym uwzględnieniu specyfiki sektora transportu morskiego. To dostosowanie przepisów dotyczy w szczególności przepisów odnoszących się do działań weryfikacyjnych, w tym wizyt w obiekcie, wymiany informacji, wymogów dotyczących weryfikatorów oraz wymogów dotyczących krajowych jednostek akredytujących.

(27) Ze względu na zakres niezbędnych zmian w rozporządzeniu delegowanym (UE) 2016/2072 należy uchylić to rozporządzenie w całości.

(28) Przepisy niniejszego rozporządzenia dotyczą działań w zakresie weryfikacji, zatwierdzania i akredytacji związanych z emisjami gazów cieplarnianych uwalnianymi od 1 stycznia 2024 r. Zapewniają one skuteczne funkcjonowanie unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji, który ma obejmować emisje z transportu morskiego od okresu sprawozdawczego rozpoczynającego się 1 stycznia 2024 r., oraz włączenie emisji metanu i podtlenku azotu do zakresu rozporządzenia (UE) 2015/757 począwszy od okresu sprawozdawczego rozpoczynającego się 1 stycznia 2024 r. W związku z tym właściwe jest, aby przepisy niniejszego rozporządzenia miały zastosowanie od dnia 1 stycznia 2024 r.,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

## PRZEPISY OGÓLNE

*Artykuł 1*

### Przedmiot

W niniejszym rozporządzeniu ustanowiono przepisy dotyczące oceny planów monitorowania i weryfikacji raportów emisji i zagregowanych danych dotyczących emisji na poziomie przedsiębiorstwa. Określono w nim również wymogi w zakresie kompetencji i procedur.

W niniejszym rozporządzeniu doprecyzowano metody akredytacji weryfikatorów przez krajowe jednostki akredytujące oraz zasady wymiany informacji.

W niniejszym rozporządzeniu ustanowiono przepisy dotyczące zatwierdzania planów monitorowania i ich zmian przez odpowiedzialne organy administrujące.

*Artykuł 2*

### Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

1) „akredytacja" oznacza poświadczenie przez krajową jednostkę akredytującą, że weryfikator spełnia wymogi norm zharmonizowanych, w rozumieniu art. 2 pkt 9 rozporządzenia (WE) nr 765/2008, oraz wymogi niniejszego rozporządzenia i w związku z tym jest uprawniony do prowadzenia działań weryfikacyjnych zgodnie z art. 4–36;

2) „raport emisji" oznacza raport, o którym mowa w art. 11 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2015/757,

3) „częściowy raport emisji" oznacza raport, o którym mowa w art. 11 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2015/757;

4) „raport na poziomie przedsiębiorstwa" oznacza zagregowane dane dotyczące emisji na poziomie przedsiębiorstwa zdefiniowane w art. 3 lit. q) rozporządzenia (UE) 2015/757;

5) „niezgodność" oznacza jedno z następujących:

   a) do celów oceny planu monitorowania: że plan nie spełnia wymogów wynikających z art. 6 i 7 rozporządzenia (UE) 2015/757, dyrektywy 2003/87/WE oraz rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/1927 ([10]);

   b) do celów weryfikacji raportu emisji i częściowego raportu emisji – jedno z następujących:

      (i) że emisje gazów cieplarnianych i inne istotne informacje nie zostały zgłoszone zgodnie z metodyką monitorowania opisaną w planie monitorowania, który został oceniony jako satysfakcjonujący przez akredytowanego weryfikatora oraz, w stosownych przypadkach, który został zatwierdzony przez odpowiedzialny organ administrujący;

      (ii) że zgłoszone dane nie spełniają wymogów wynikających z rozporządzenia (UE) 2015/757, dyrektywy 2003/87/WE, rozporządzenia wykonawczego (UE) 2016/1927, rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/1928 ([11]) lub niniejszego rozporządzenia;

   c) do celów weryfikacji raportu na poziomie przedsiębiorstwa: że zgłoszone dane nie spełniają wymogów wynikających z rozporządzenia (UE) 2015/757, dyrektywy 2003/87/WE i rozporządzenia wykonawczego (UE) 2016/1927;

   d) do celów akredytacji: jakikolwiek czyn lub zaniechanie ze strony weryfikatora sprzeczne z wymogami rozporządzenia (UE) 2015/757, dyrektywy 2003/87/WE i niniejszego rozporządzenia;

6) „wystarczająca pewność" oznacza wyrażony pozytywnie w oświadczeniu dotyczącym weryfikacji wysoki, ale nie absolutny poziom pewności, że objęty weryfikacją raport emisji, częściowy raport emisji lub raport na poziomie przedsiębiorstwa jest wolny od istotnych nieprawidłowości;

7) „poziom pewności" oznacza stopień pewności zapewnianej przez weryfikatora w sprawozdaniu z weryfikacji odpowiednio do celu ograniczenia ryzyka weryfikacyjnego zgodnie z okolicznościami zlecenia weryfikacji;

8) „poziom istotności" oznacza próg ilościowy lub wartość progową, powyżej której nieprawidłowości, indywidualnie lub w połączeniu z innymi nieprawidłowościami, są uważane przez weryfikatora za istotne;

9) „ryzyko nieodłączne" oznacza podatność parametru w raporcie emisji, częściowym raporcie emisji lub raporcie na poziomie przedsiębiorstwa na wystąpienie nieprawidłowości, które mogą być istotne, indywidualnie lub w połączeniu z innymi nieprawidłowościami, przed uwzględnieniem wpływu wszelkich powiązanych działań kontrolnych;

10) „ryzyko zawodności systemów kontroli wewnętrznej" oznacza podatność parametru w raporcie emisji, częściowym raporcie emisji lub raporcie na poziomie przedsiębiorstwa na wystąpienie nieprawidłowości, która może być istotna, indywidualnie lub w połączeniu z innymi nieprawidłowościami, i której nie zapobiegnie ani której nie wykryje i nie skoryguje w odpowiednim terminie system kontroli;

11) „ryzyko niewykrycia" oznacza ryzyko niewykrycia istotnej nieprawidłowości przez weryfikatora;

12) „ryzyko weryfikacyjne" oznacza ryzyko (będące funkcją ryzyka nieodłącznego, ryzyka zawodności systemów kontroli wewnętrznej i ryzyka niewykrycia), że weryfikator przedstawi niewłaściwe wnioski z weryfikacji, jeśli raport emisji, częściowy raport emisji lub raport na poziomie przedsiębiorstwa nie jest wolny od istotnych nieprawidłowości;

13) „nieprawidłowość" oznacza pominięcie lub podanie w raporcie niereprezentatywnych bądź błędnych danych, oprócz niepewności dopuszczalnej na mocy rozporządzenia (UE) 2015/757 oraz przy uwzględnieniu wytycznych opracowanych przez Komisję w tych kwestiach;

---

([10]) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/1927 z dnia 4 listopada 2016 r. w sprawie szablonów planów monitorowania, raportów na temat wielkości emisji i dokumentów zgodności zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Komisji (UE) 2015/757 w sprawie monitorowania, raportowania i weryfikacji emisji dwutlenku węgla z transportu morskiego (Dz.U. L 299 z 5.11.2016, s. 1).

([11]) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/1928 z dnia 4 listopada 2016 r. w sprawie określania przewożonego ładunku w odniesieniu do kategorii statków innych niż statki pasażerskie, statki ro-ro i kontenerowce, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/757 w sprawie monitorowania, raportowania i weryfikacji emisji dwutlenku węgla z transportu morskiego (Dz.U. L 299 z 5.11.2016, s. 22).

14) „istotna nieprawidłowość" oznacza nieprawidłowość, która, zdaniem weryfikatora, indywidualnie lub w połączeniu z innymi nieprawidłowościami, przekracza poziom istotności lub może mieć wpływ na ogólną wielkość zgłoszonych emisji lub na inne istotne informacje;

15) „obiekt" oznacza – do celów oceny planu monitorowania lub weryfikacji raportu emisji lub częściowego raportu emisji statku lub raportu na poziomie przedsiębiorstwa – miejsce, w którym definiuje się proces monitorowania i zarządza nim, w tym miejsca, w których przechowywane i kontrolowane są odnośne dane i informacje;

16) „wewnętrzna dokumentacja weryfikacji" oznacza całość wewnętrznej dokumentacji sporządzonej przez weryfikatora w celu zarejestrowania środków dowodowych oraz uzasadnienia działań prowadzonych w celu oceny planu monitorowania lub weryfikacji raportów emisji, częściowych raportów emisji lub raportów na poziomie przedsiębiorstwa zgodnie z niniejszym rozporządzeniem;

17) „audytor MRW w transporcie morskim" oznacza indywidualnego członka zespołu weryfikacyjnego, który jest odpowiedzialny za ocenę planu monitorowania lub weryfikację raportu emisji, częściowego raportu emisji lub raportu na poziomie przedsiębiorstwa, innego niż audytor wiodący MRW w transporcie morskim;

18) „audytor wiodący MRW w transporcie morskim" oznacza audytora MRW w transporcie morskim zajmującego się kierowaniem zespołem weryfikacyjnym i nadzorem nad nim, który jest odpowiedzialny za przeprowadzanie oceny planu monitorowania lub weryfikacji raportu emisji, częściowego raportu emisji lub raportu na poziomie przedsiębiorstwa, a także za sprawozdawczość w tym zakresie;

19) „osoba dokonująca niezależnego przeglądu" oznacza osobę wyznaczoną przez weryfikatora specjalnie w celu przeprowadzenia działań w zakresie przeglądu wewnętrznego, która przynależy do tej samej jednostki, ale nie prowadziła żadnych działań weryfikacyjnych podlegających przeglądowi;

20) „ekspert techniczny" oznacza osobę dysponującą szczegółową wiedzą teoretyczną i fachową w danej dziedzinie, potrzebną do prowadzenia działań weryfikacyjnych do celów art. 4–36 oraz do prowadzenia działań akredytacyjnych do celów art. 46–63;

21) „asesor" oznacza osobę wyznaczoną przez krajową jednostkę akredytującą do oceny weryfikatora zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, indywidualnie lub w składzie zespołu oceniającego;

22) „asesor wiodący" oznacza asesora ponoszącego ogólną odpowiedzialność za ocenę weryfikatora zgodnie z niniejszym rozporządzeniem;

23) „zespół oceniający" oznacza co najmniej jednego asesora wyznaczonego przez krajową jednostkę akredytującą do oceny weryfikatora zgodnie z niniejszym rozporządzeniem;

24) „kompetencje" oznaczają zdolność stosowania wiedzy i umiejętności w celu przeprowadzenia danego działania;

25) „procedury analityczne" oznaczają analizę fluktuacji i tendencji w zakresie danych, w tym analizę powiązań, które są niespójne z innymi odnośnymi informacjami lub odbiegają od przewidywanej wartości;

26) „system kontroli" oznacza przeprowadzaną przez przedsiębiorstwo ocenę ryzyka i cały zestaw działań kontrolnych, w tym stałe zarządzanie nimi, które dane przedsiębiorstwo ustanawia, dokumentuje, wdraża i utrzymuje na podstawie części C pkt 1 załącznika I do rozporządzenia (UE) 2015/757;

27) „działania kontrolne" oznaczają wszelkie czynności wykonywane lub środki wprowadzane przez przedsiębiorstwo w celu zminimalizowania ryzyka nieodłącznego.

*Artykuł 3*

**Domniemanie zgodności**

W przypadku gdy weryfikator wykaże, że spełnia kryteria określone w odpowiednich normach zharmonizowanych w rozumieniu art. 2 pkt 9 rozporządzenia (WE) nr 765/2008 lub w ich częściach, do których odniesienia opublikowano w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, należy przyjąć, że spełnia on wymogi określone w art. 4–45 niniejszego rozporządzenia w zakresie, w jakim właściwe zharmonizowane normy obejmują takie wymogi.

ROZDZIAŁ II

**DZIAŁANIA WERYFIKACYJNE**

*SEKCJA 1*

***Ocena planów monitorowania***

*Artykuł 4*

**Informacje przekazywane przez przedsiębiorstwa**

1. Przedsiębiorstwa przedstawiają weryfikatorowi plan monitorowania statku z wykorzystaniem szablonu zgodnego z szablonem określonym w załączniku I do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2016/1927. Jeżeli plan monitorowania został sporządzony w języku innym niż angielski, zapewniają tłumaczenie na język angielski.

2. Przed rozpoczęciem oceny planu monitorowania przedsiębiorstwo dostarcza weryfikatorowi co najmniej następujące informacje:

a) odpowiednią dokumentację lub opis instalacji statku, w tym certyfikaty źródeł emisji, informacje o zastosowanych przepływomierzach (w stosownych przypadkach), informacje o procedurach i procesach lub, w stosownych przypadkach, diagramy przygotowane i przechowywane poza planem, do których odwołano się w planie, w tym procedury odnoszące się do działań w zakresie przepływu danych i działań kontrolnych;

b) ocenę ryzyka, o której mowa w części C pkt 1 załącznika I do rozporządzenia (UE) 2015/757, oraz zarys ogólnego systemu kontroli;

c) w przypadku zmian w systemie monitorowania i sprawozdawczości, o których mowa w art. 7 ust. 2 lit. c) i d) rozporządzenia (UE) 2015/757, odpowiednie zaktualizowane wersje lub nowe dokumenty umożliwiające ocenę zmienionego planu;

d) w przypadku gdy przedsiębiorstwo jest organizacją lub osobą, taką jak zarządca lub czarterujący statek bez załogi, która przejęła od właściciela statku odpowiedzialność za eksploatację statku i która, przyjmując taką odpowiedzialność, zgodziła się przejąć wszystkie obowiązki i zobowiązania nałożone przez Międzynarodowy kodeks zarządzania bezpieczną eksploatacją statków i zapobieganiem zanieczyszczaniu, określone w załączniku I do rozporządzenia (WE) nr 336/2006, dowód, że ta organizacja lub osoba została należycie upoważniona przez właściciela statku do wypełnienia obowiązków wynikających z rozporządzenia (UE) 2015/757 oraz, w stosownych przypadkach, krajowych środków transponujących dyrektywę 2003/87/WE oraz obowiązku umorzenia uprawnień zgodnie z art. 3gb i 12 tej dyrektywy („zobowiązania w ramach ETS").

3. Do celów ust. 2 lit. d) organizacja lub osoba, o których mowa w tej literze, przedstawia weryfikatorowi dokument wyraźnie wskazujący, że została należycie upoważniona przez właściciela statku do wypełnienia obowiązków wynikających z rozporządzenia (UE) 2015/757 oraz, w stosownych przypadkach, zobowiązań w ramach EU ETS.

Dokument taki podpisuje zarówno właściciel statku, jak i dana organizacja lub osoba.

Jeżeli dokument ten sporządzono w języku innym niż angielski, przedkłada się tłumaczenie na język angielski.

Dokument powinien zawierać następujące informacje:

a) nazwę organizacji lub osoby upoważnionej przez właściciela statku i jej numer zgodnie z programem indywidualnych numerów identyfikacyjnych armatorów i właścicieli rejestrowych IMO;

b) kraj rejestracji organizacji lub osoby upoważnionej przez właściciela statku zgodnie z programem indywidualnych numerów identyfikacyjnych armatorów i właścicieli rejestrowych IMO;

c) nazwę właściciela statku i jego numer zgodnie z programem indywidualnych numerów identyfikacyjnych armatorów i właścicieli rejestrowych IMO;

d) następujące informacje dotyczące osoby wyznaczonej do kontaktów przez właściciela statku:

   (i) imię;

   (ii) nazwisko;

(iii) stanowisko;

(iv) adres prowadzenia działalności;

(v) numer telefonu służbowego;

(vi) służbowy adres e-mail;

e) datę rozpoczęcia stosowania upoważnienia udzielonego organizacji lub osobie przez właściciela statku;

f) numer identyfikacyjny IMO statku.

4. Przedsiębiorstwa dostarczają, na żądanie, wszelkie inne informacje uznane za istotne dla przeprowadzenia oceny planu.

*Artykuł 5*

**Ocena planów monitorowania**

1. Podczas oceny planu monitorowania weryfikator sprawdza stwierdzenia co do kompletności, dokładności, istotności i zgodności z rozporządzeniem (UE) 2015/757 informacji zawartych w planie monitorowania.

2. Weryfikator co najmniej:

a) ocenia, czy przedsiębiorstwo wykorzystało odpowiedni szablon planu monitorowania i czy przedstawiono informacje w odniesieniu do wszystkich obowiązkowych elementów, o których mowa w załączniku I do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2016/1927;

b) zapewnia, aby właściciel statku był identyczny z właścicielem rejestrowym zarejestrowanym w programie indywidualnych numerów identyfikacyjnych armatorów i właścicieli rejestrowych IMO;

c) zapewnia, aby kraj rejestracji przedsiębiorstwa był identyczny z krajem zarejestrowanym w programie indywidualnych numerów identyfikacyjnych armatorów i właścicieli rejestrowych IMO;

d) w przypadku gdy przedsiębiorstwo nie jest właścicielem statku, zapewnia, aby przedsiębiorstwo zostało należycie upoważnione przez właściciela statku do wypełnienia obowiązków wynikających z rozporządzenia (UE) 2015/757 oraz, w stosownych przypadkach, zobowiązań w ramach ETS;

e) weryfikuje, czy informacje zawarte w planie monitorowania dokładnie i wyczerpująco opisują źródła emisji i urządzenia pomiarowe zainstalowane na statku oraz systemy i procedury stosowane w celu monitorowania i raportowania istotnych informacji zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2015/757;

f) zapewnia, aby przewidziano właściwe środki w zakresie monitorowania w przypadku, gdy przedsiębiorstwo pragnie skorzystać z odstępstwa w zakresie monitorowania paliwa i emisji gazów cieplarnianych na poszczególnych rejsach zgodnie z art. 9 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2015/757, z uwzględnieniem niezbędnych informacji, o których mowa w art. 10 lit. k) tego rozporządzenia;

g) w stosownych przypadkach ocenia, czy informacje przedstawione przez przedsiębiorstwo w odniesieniu do elementów, procedur i mechanizmów kontroli wdrożonych w ramach istniejącego systemu zarządzania dotyczącego statku lub objętych odpowiednimi normami zharmonizowanymi w zakresie jakości, środowiska lub zarządzania są odpowiednie pod kątem monitorowania emisji gazów cieplarnianych i innych istotnych informacji oraz raportowania zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2015/757 i rozporządzeniem wykonawczym (UE) 2016/1928.

3. Do celów oceny planu monitorowania weryfikator może skorzystać z zapytania, kontroli dokumentów, obserwacji oraz innych technik audytu, które uzna za stosowne.

*Artykuł 6*

**Wizyty w obiekcie**

1. Weryfikator przeprowadza wizyty w obiekcie w celu uzyskania wystarczającego zrozumienia procedur opisanych w planie monitorowania oraz sprawdzenia, czy informacje w nim podane są dokładne.

2. Weryfikator określa lokalizację lub lokalizacje wizyty w obiekcie po uwzględnieniu miejsca, w którym przechowuje się masę krytyczną istotnych danych, w tym elektroniczne lub papierowe kopie dokumentów, których oryginały są przechowywane na statku, oraz miejsca, w którym prowadzone są działania w zakresie przepływu danych i działania kontrolne.

3. Weryfikator określa również działania, które należy wykonać, oraz czas potrzebny na wizytę w obiekcie.

4. Przedsiębiorstwo zapewnia weryfikatorowi dostęp do swoich obiektów, w tym do odpowiednich miejsc na lądzie i do odpowiedniego statku.

5. Weryfikator może przeprowadzić wirtualną wizytę w obiekcie, pod warunkiem że spełniony jest jeden z następujących warunków:

a) weryfikator posiada wystarczającą wiedzę na temat systemów monitorowania i raportowania statku, w tym ich istnienia, wdrożenia i skutecznej realizacji przez przedsiębiorstwo;

b) charakter i poziom złożoności systemu monitorowania i raportowania statku są takie, że fizyczna wizyta w obiekcie nie jest wymagana;

c) weryfikator jest w stanie uzyskać i ocenić wszystkie niezbędne informacje w sposób zdalny;

d) w przypadku gdy poważne, nadzwyczajne i nieprzewidziane okoliczności, pozostające poza kontrolą przedsiębiorstwa, uniemożliwiają weryfikatorowi przeprowadzenie fizycznej wizyty w obiekcie, a okoliczności te nie mogą zostać przezwyciężone przy podjęciu wszystkich racjonalnych starań.

Weryfikator wprowadza środki, aby ograniczyć ryzyko weryfikacyjne do dopuszczalnego poziomu w celu uzyskania wystarczającej pewności, że plan monitorowania jest zgodny z rozporządzeniem (UE) 2015/757.

Decyzję o przeprowadzeniu wirtualnej wizyty w obiekcie podejmuje się po stwierdzeniu, że spełniono warunki przeprowadzania wirtualnej wizyty w obiekcie. Weryfikator bezzwłocznie informuje przedsiębiorstwo o decyzji o przeprowadzeniu wirtualnej wizyty w obiekcie oraz o tym, że spełniono warunki przeprowadzania wirtualnej wizyty w obiekcie.

6. Weryfikator może zrezygnować z wizyty w obiekcie, o której mowa w ust. 1 i 5, pod warunkiem że spełniono łącznie warunki określone w ust. 5 lit. a), b) i c).

Weryfikator wprowadza środki, aby ograniczyć ryzyko weryfikacyjne do dopuszczalnego poziomu w celu uzyskania wystarczającej pewności, że plan monitorowania jest zgodny z rozporządzeniem (UE) 2015/757.

Decyzję o rezygnacji z wizyty w obiekcie podejmuje się po stwierdzeniu, że spełniono warunki rezygnacji z wizyt w obiekcie. Weryfikator bezzwłocznie informuje przedsiębiorstwo o decyzji o rezygnacji z wizyty w obiekcie oraz o tym, że spełniono warunki rezygnacji z wizyt w obiekcie.

7. Z wizyty w obiekcie, o której mowa w ust. 1 i 5, nie można zrezygnować w żadnej z następujących sytuacji:

a) gdy weryfikator po raz pierwszy ocenia plan monitorowania statku;

b) jeżeli w okresie sprawozdawczym w planie monitorowania wprowadzono zmiany, o których mowa w art. 7 ust. 2 lit. b)–e) rozporządzenia (UE) 2015/757.

8. W przypadku przeprowadzenia wirtualnej wizyty w obiekcie zgodnie z ust. 5 lub rezygnacji z wizyty w obiekcie zgodnie z ust. 6 weryfikator powinien przedstawić uzasadnienie takiej decyzji w wewnętrznej dokumentacji weryfikacji.

*Artykuł 7*

**Postępowanie w przypadku niezgodności w planie monitorowania**

1. W przypadku wykrycia niezgodności w trakcie oceny planu monitorowania weryfikator bezzwłocznie informuje o tym przedsiębiorstwo i zwraca się o wprowadzenie odpowiednich korekt w określonym terminie.

2. Przedsiębiorstwo koryguje wszelkie niezgodności zgłoszone przez weryfikatora i przedkłada weryfikatorowi zrewidowany plan monitorowania zgodnie z ustalonym harmonogramem umożliwiającym weryfikatorowi dokonanie ponownej oceny przed rozpoczęciem okresu sprawozdawczego.

3. Weryfikator odnotowuje w wewnętrznej dokumentacji weryfikacji wszystkie niezgodności, które zostały skorygowane w trakcie oceny planu monitorowania, oznaczając je jako skorygowane.

*Artykuł 8*

**Niezależny przegląd oceny planu monitorowania**

1. Zespół weryfikacyjny przedstawia wewnętrzną dokumentację weryfikacji i projekt konkluzji z oceny planu osobie dokonującej niezależnego przeglądu, bezzwłocznie i przed poinformowaniem o nich przedsiębiorstwa.

2. Osoba dokonująca niezależnego przeglądu przeprowadza przegląd w celu zagwarantowania, że plan monitorowania został oceniony zgodnie z niniejszym rozporządzeniem oraz że wykazano należytą staranność zawodową i trafną ocenę sytuacji.

3. W zakres niezależnego przeglądu wchodzi cały proces oceny opisany w art. 4–9.

4. Weryfikator przedstawia wyniki niezależnego przeglądu w wewnętrznej dokumentacji weryfikacji.

*Artykuł 9*

**Konkluzje weryfikatora z oceny planu monitorowania**

Na podstawie informacji zgromadzonych w trakcie oceny planu monitorowania weryfikator bezzwłocznie przekazuje przedsiębiorstwu na piśmie swoje konkluzje. Konkluzje zawierają następujące elementy:

a) oświadczenie dotyczące tego, czy plan monitorowania oceniono jako zgodny z rozporządzeniem (UE) 2015/757, rozporządzeniem wykonawczym (UE) 2016/1927 oraz, w stosownych przypadkach, dyrektywą 2003/87/WE, lub tego, czy zawiera on niezgodności, które sprawiają, że plan nie spełnia wymogów rozporządzenia (UE) 2015/757, rozporządzenia wykonawczego (UE) 2016/1927 oraz, w stosownych przypadkach, dyrektywy 2003/87/WE;

b) opis ewentualnych nieskorygowanych niezgodności;

c) podsumowanie procedur stosowanych przez weryfikatora, w tym informacje na temat wizyt w obiekcie, powodów przeprowadzenia wirtualnych wizyt w obiekcie lub powodów rezygnacji z wizyt w obiekcie;

d) w przypadku gdy plan monitorowania ocenia się po wprowadzeniu zmian w planie monitorowania, o których mowa w art. 7 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2015/757, podsumowanie tych zmian w danym okresie sprawozdawczym;

e) wszelkie inne istotne elementy ustalone w trakcie oceny planu monitorowania.

*SEKCJA 2*

***Weryfikacja raportów emisji i częściowych raportów emisji***

*Artykuł 10*

**Informacje przekazywane przez przedsiębiorstwa**

1. Przed rozpoczęciem weryfikacji raportu emisji i częściowego raportu emisji przedsiębiorstwo przedkłada weryfikatorowi następujące informacje uzupełniające:

a) wykaz rejsów odbytych przez dany statek w okresie sprawozdawczym lub – w przypadku częściowych raportów emisji – okres, w którym przedsiębiorstwo ponosiło odpowiedzialność za statek, zgodnie z art. 10 rozporządzenia (UE) 2015/757;

b) jeżeli w okresie sprawozdawczym wystąpiły luki w danych:

(i) liczbę rejsów, w przypadku których wystąpiły luki w danych, oraz okoliczności i przyczyny takich luk;

(ii) zastosowaną metodę określania danych zastępczych, o której mowa w części C pkt 2 załącznika I do rozporządzenia (UE) 2015/757 oraz w stosownych przypadkach w planie monitorowania;

(iii) ilość emisji obliczoną na podstawie danych zastępczych;

c) kopię raportu emisji z poprzedniego roku w stosownych przypadkach, jeżeli weryfikator nie przeprowadził weryfikacji tego raportu;

d) kopię stosowanego planu lub stosowanych planów monitorowania wraz z konkluzjami z oceny przeprowadzonej przez akredytowanego weryfikatora oraz, w stosownych przypadkach, dowodami zatwierdzenia przez odpowiedzialny organ administrujący wraz z powiadomieniem przesłanym przedsiębiorstwu przez odpowiedzialny organ administrujący.

2. Po zidentyfikowaniu przez weryfikatora konkretnych sekcji lub dokumentów uznanych za istotne do celów weryfikacji przedsiębiorstwo przedkłada również następujące informacje uzupełniające:

a) kopie dziennika pokładowego statku i książki zapisów olejowych (jeżeli są one odrębne);

b) kopie dokumentów bunkrowania;

c) kopie wszelkich odpowiednich certyfikatów dotyczących paliw do celów określenia współczynników emisji zgodnie z załącznikiem I lub częścią C pkt 1.2 załącznika II do rozporządzenia (UE) 2015/757;

d) kopie dokumentów zawierających informacje na temat liczby przewożonych pasażerów i wielkości przewożonego ładunku, przebytej odległości i czasu spędzonego na morzu w odniesieniu do rejsów danego statku w okresie sprawozdawczym.

3. Ponadto, w stosownych przypadkach i w zależności od zastosowanej metody monitorowania, weryfikatorzy mogą zwrócić się do przedsiębiorstwa o przedstawienie:

a) przeglądu środowiska informatycznego, przedstawiającego przepływy danych dla danego statku;

b) dowodów konserwacji oraz dokładności/niepewności urządzeń pomiarowych/przepływomierzy (np. świadectwa wzorcowania);

c) wyciągu danych dotyczących działania w zakresie zużycia paliwa z przepływomierzy;

d) kopii dowodów dotyczących wskazań liczników zbiornika paliwa;

e) wyciągu danych dotyczących działania pochodzących z systemów bezpośredniego pomiaru emisji;

f) wszelkich innych informacji istotnych dla weryfikacji raportów emisji lub częściowych raportów emisji.

4. W przypadku zmiany przedsiębiorstwa przedmiotowe przedsiębiorstwa wykazują należytą staranność, aby przedłożyć weryfikatorowi, na jego wniosek, dokumenty lub informacje uzupełniające, o których mowa w ust. 1, 2 i 3, dotyczące rejsów wykonywanych w ramach ich odpowiednich obowiązków.

5. Przedsiębiorstwa przechowują informacje, o których mowa w ust. 1–4, przez okresy określone zgodnie z Międzynarodową konwencją o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki z 1973 r. (konwencja MARPOL) oraz Międzynarodową konwencją o bezpieczeństwie życia na morzu z 1988 r. (konwencja SOLAS). Do czasu wydania dokumentu zgodności zgodnie z art. 17 rozporządzenia (UE) 2015/757 lub, w przypadku częściowych raportów emisji, do czasu wydania sprawozdania z weryfikacji, weryfikator może zażądać wszelkich informacji, o których mowa w ust. 1, 2 i 3.

*Artykuł 11*

**Analiza strategiczna**

1. Na początku weryfikacji weryfikator ocenia prawdopodobny charakter, skalę i złożoność zadań weryfikacyjnych, przeprowadzając analizę strategiczną wszystkich działań istotnych dla statku.

2. W celu zrozumienia działań prowadzonych przez przedsiębiorstwo weryfikator gromadzi i poddaje przeglądowi informacje potrzebne do oceny, czy zespół weryfikacyjny dysponuje wystarczającymi kompetencjami do przeprowadzenia weryfikacji, do ustalenia, czy czas realizacji podany w umowie określono właściwie oraz do zapewnienia weryfikatorowi możliwości przeprowadzenia niezbędnej analizy ryzyka. Informacje te obejmują co najmniej następujące elementy:

a) informacje, o których mowa w art. 10 ust. 1 i 2;

b) informacje uzyskane w wyniku weryfikacji w poprzednich latach, jeżeli weryfikator prowadzi weryfikację dla tego samego przedsiębiorstwa.

3. Dokonując przeglądu informacji, o których mowa w ust. 2, weryfikator ocenia co najmniej następujące aspekty:

a) wykorzystane silniki statków i rodzaje paliwa, jak również liczbę rejsów odbytych przez dany statek w okresie sprawozdawczym;

b) plan monitorowania oceniony przez weryfikatora oraz, w stosownych przypadkach, zatwierdzony przez odpowiedzialny organ administrujący;

c) działania w zakresie przepływu danych i system kontroli.

4. Przeprowadzając analizę strategiczną, weryfikator sprawdza, co następuje:

a) czy przedstawiony mu plan monitorowania to aktualna wersja oraz, gdy jest to wymagane zgodnie z art. 6 ust. 8 i art. 7 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2015/757, czy został on zatwierdzony przez odpowiedzialny organ administrujący;

b) czy w okresie sprawozdawczym wprowadzono w planie monitorowania jakiekolwiek zmiany, o których mowa w art. 7 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2015/757, oraz, w stosownych przypadkach, czy zostały one zatwierdzone przez odpowiedzialny organ administrujący.

*Artykuł 12*

**Analiza ryzyka przeprowadzana przez weryfikatorów**

1. Oprócz elementów, o których mowa w art. 15 ust. 1, 2 i 3 rozporządzenia (UE) 2015/757, weryfikator określa i analizuje następujące elementy:

a) ryzyko nieodłączne;

b) ryzyko zawodności systemów kontroli wewnętrznej;

c) ryzyko niewykrycia.

Określając i analizując elementy, o których mowa w akapicie pierwszym, weryfikator bierze pod uwagę wyniki analizy strategicznej, o której mowa w art. 11 ust. 1.

2. Przeprowadzając analizę ryzyka, weryfikator bierze pod uwagę wszelkie obszary podwyższonego ryzyka weryfikacyjnego oraz co najmniej: dane dotyczące rejsu, zużycie paliwa, wykorzystane rodzaje paliwa, zastosowanie któregokolwiek z odstępstw od art. 12 ust. 3 dyrektywy 2003/87/WE przewidzianych w art. 12 ust. 3a, art. 12 ust. 3b i art. 12 ust. 3-e–3-b tej dyrektywy, emisje gazów cieplarnianych, przebytą odległość, czas spędzony na morzu, przewożony ładunek i agregowanie danych w raporcie emisji lub częściowym raporcie emisji.

3. Określając i analizując elementy, o których mowa w ust. 2, weryfikator bierze pod uwagę istnienie, kompletność, dokładność, spójność, przejrzystość i adekwatność informacji przedstawianych w raporcie.

4. W przypadku gdy z informacji uzyskanych w trakcie weryfikacji wynika, że jest to właściwe, weryfikator poddaje rewizji analizę ryzyka i modyfikuje lub powtarza działania weryfikacyjne wymagające wykonania.

*Artykuł 13*

**Plan weryfikacji**

Weryfikator sporządza projekt planu weryfikacji współmierny do uzyskanych informacji oraz ryzyka określonego w drodze analizy ryzyka. Plan weryfikacji zawiera następujące informacje:

a) program weryfikacji zawierający opis charakteru i zakresu działań weryfikacyjnych, a także określający czas i sposób ich przeprowadzenia;

b) plan badań określający zakres i metody badania działań kontrolnych, a także procedur odnoszących się do działań kontrolnych;

c) plan pobierania prób danych określający zakres i metody pobierania prób w odniesieniu do punktów danych stanowiących podstawę określenia zagregowanej wielkości emisji gazów cieplarnianych, zużycia paliwa lub innych istotnych informacji w raporcie emisji lub częściowym raporcie emisji.

*Artykuł 14*

**Proces weryfikacji raportu emisji i częściowego raportu emisji**

1. Weryfikator realizuje plan weryfikacji oraz, na podstawie analizy ryzyka, sprawdza, czy systemy monitorowania i raportowania opisane w planie monitorowania, który został oceniony jako satysfakcjonujący, istnieją w praktyce i są odpowiednio wdrażane.

W tym celu weryfikator rozważa przeprowadzenie następujących rodzajów procesów:

a) postępowanie wyjaśniające z udziałem właściwego personelu;

b) kontrola dokumentów;

c) procedury obserwacji i przeglądu.

2. Weryfikator weryfikuje:

a) działania w zakresie przepływu danych i systemy wykorzystywane w przepływie danych, w tym systemy informatyczne;

b) czy działania kontrolne są należycie dokumentowane, wdrażane, utrzymywane i skuteczne pod względem minimalizacji ryzyka nieodłącznego;

c) sprawdza, czy procedury wyszczególnione w planie monitorowania są skuteczne pod względem minimalizacji ryzyka nieodłącznego i ryzyka zawodności systemów kontroli wewnętrznej oraz czy takie procedury są wdrażane, wystarczająco dokumentowane i należycie utrzymywane.

Do celów lit. a) weryfikator śledzi przepływ danych, uwzględniając kolejność działań w zakresie przepływu danych oraz interakcje między nimi od pierwotnego źródła danych po sporządzenie raportu emisji lub częściowego raportu emisji.

Do celów lit. b) i c) weryfikator może zastosować metody pobierania próbek właściwe dla statku, pod warunkiem że w świetle analizy ryzyka pobieranie próbek jest uzasadnione.

*Artykuł 15*

**Weryfikacja przedstawionych danych**

1. Weryfikator weryfikuje dane zawarte w raporcie emisji lub częściowym raporcie emisji poprzez:

a) szczegółowe badania, włącznie z prześledzeniem danych wstecz do pierwotnego źródła danych;

b) krzyżową kontrolę danych z zewnętrznymi źródłami danych, w tym z danymi z systemu śledzenia statków;

c) wykonanie uzgodnienia danych;

d) sprawdzenie wartości progowych w odniesieniu do odpowiednich danych;

e) dokonanie ponownych obliczeń.

2. W ramach weryfikacji danych, o której mowa w ust. 1, weryfikator weryfikuje:

a) kompletność źródeł emisji wskazanych w planie monitorowania;

b) kompletność danych, w tym dotyczących rejsów zgłoszonych jako objęte rozporządzeniem (UE) 2015/757;

c) kompletność i spójność danych dotyczących emisji objętych zakresem dyrektywy 2003/87/WE, w tym w odniesieniu do stosowania:

(i) zakresu określonego w art. 3ga dyrektywy 2003/87/WE;

(ii) stopniowego wprowadzania wymogów dotyczących umarzania określonych w art. 3gb dyrektywy 2003/87/WE;

(iii) odstępstw od art. 12 ust. 3 dyrektywy 2003/87/WE przewidzianych w art. 12 ust. 3a, art. 12 ust. 3b i art. 12 ust. 3-e–3-b tej dyrektywy;

d) spójność pomiędzy zgłoszonymi danymi zagregowanymi i danymi z odnośnej dokumentacji lub źródeł pierwotnych;

e) w stosownych przypadkach spójność pomiędzy zagregowanymi danymi dotyczącymi zużycia paliwa a danymi dotyczącymi paliwa zakupionego lub dostarczonego w inny sposób na statek;

f) wiarygodność i dokładność danych.

*Artykuł 16*

**Weryfikacja metod stosowanych w przypadku luk w danych**

1. W przypadku gdy do uzupełnienia luk w danych zastosowano, na podstawie części C załącznika I do rozporządzenia (UE) 2015/757, metody określone w planie monitorowania ocenione przez weryfikatora oraz, w stosownych przypadkach, zatwierdzone przez odpowiedzialny organ administrujący, weryfikator weryfikuje, czy zastosowane metody są odpowiednie w danej sytuacji i czy zostały zastosowane prawidłowo.

2. W przypadku gdy metody, o których mowa w ust. 1, nie zostały wcześniej ocenione lub zatwierdzone, weryfikator weryfikuje, czy zastosowana przez przedsiębiorstwo metoda uzupełniania luk w danych gwarantuje, że nie dojdzie do niedoszacowania emisji, oraz czy jej zastosowanie nie doprowadzi do istotnych nieprawidłowości.

*Artykuł 17*

**Poziom istotności**

1. Do celów weryfikacji danych dotyczących zużycia paliwa i emisji gazów cieplarnianych w częściowym raporcie emisji poziom istotności wynosi 5 % odpowiedniej łącznej wielkości zgłoszonej dla każdej pozycji w danym okresie sprawozdawczym.

2. Do celów weryfikacji innych istotnych informacji zawartych w raporcie emisji i w częściowym raporcie emisji, dotyczących przewożonego ładunku, prac transportowych, przebytej odległości i czasu spędzonego na morzu poziom istotności wynosi 5 % odpowiedniej łącznej wielkości zgłoszonej dla każdej pozycji w danym okresie sprawozdawczym.

*Artykuł 18*

**Wizyty w obiekcie**

1. Weryfikator przeprowadza wizyty w obiekcie w celu uzyskania wystarczającego zrozumienia przedsiębiorstwa oraz systemu monitorowania i raportowania statku opisanego w planie monitorowania.

2. Weryfikator określa lokalizację lub lokalizacje wizyty w obiekcie na podstawie wyników analizy ryzyka i po uwzględnieniu miejsca, w którym przechowuje się masę krytyczną istotnych danych, w tym elektroniczne lub papierowe kopie dokumentów, których oryginały są przechowywane na statku, oraz miejsca, w którym prowadzone są działania w zakresie przepływu danych i działania kontrolne.

3. Jeżeli na podstawie wyniku wizyty w obiekcie na lądzie weryfikator stwierdzi, że konieczna jest weryfikacja na pokładzie w celu ograniczenia ryzyka istotnych nieprawidłowości w raporcie emisji lub częściowym raporcie emisji, może on zdecydować o przeprowadzeniu wizyty na statku.

4. Weryfikator określa również działania, które należy wykonać, oraz czas potrzebny na wizytę w obiekcie.

5. Przedsiębiorstwo zapewnia weryfikatorowi dostęp do swoich obiektów, w tym do odpowiednich miejsc na lądzie i do odpowiedniego statku.

6. Weryfikator może przeprowadzić wirtualną wizytę w obiekcie, pod warunkiem że na podstawie wyniku analizy ryzyka stwierdzi, że spełniony jest jeden z następujących warunków:

a) weryfikator posiada wystarczającą wiedzę na temat systemów monitorowania i raportowania statku, w tym ich istnienia, wdrożenia i skutecznej realizacji przez przedsiębiorstwo;

b) charakter i poziom złożoności systemu monitorowania i raportowania statku są takie, że fizyczna wizyta w obiekcie nie jest wymagana;

c) weryfikator jest w stanie uzyskać i ocenić wszystkie niezbędne informacje w sposób zdalny, w tym może prawidłowo zastosować metodykę opisaną w planie monitorowania i zweryfikować dane przekazane w raporcie emisji lub częściowym raporcie emisji;

d) w przypadku gdy poważne, nadzwyczajne i nieprzewidziane okoliczności, pozostające poza kontrolą przedsiębiorstwa, uniemożliwiają weryfikatorowi przeprowadzenie fizycznej wizyty w obiekcie, a okoliczności te nie mogą zostać przezwyciężone przy podjęciu wszystkich racjonalnych starań.

Weryfikator wprowadza środki, aby ograniczyć ryzyko weryfikacyjne do dopuszczalnego poziomu w celu uzyskania wystarczającej pewności, że raport emisji lub częściowy raport emisji jest zgodny z rozporządzeniem (UE) 2015/757.

Bez uszczerbku dla lit. d) akapit pierwszy weryfikator nie przeprowadza wirtualnej wizyty w obiekcie, jeżeli w trzech okresach sprawozdawczych bezpośrednio poprzedzających bieżący okres sprawozdawczy nie przeprowadzono fizycznej wizyty w obiekcie. Okres trzech lat odnosi się do trzech kolejnych okresów sprawozdawczych, które rozpoczynają się po 1 stycznia 2024 r., w tym do okresów sprawozdawczych, w których przeprowadzono wirtualne wizyty w obiektach zgodnie z lit. d) akapit pierwszy.

Decyzję o przeprowadzeniu wirtualnej wizyty w obiekcie podejmuje się po stwierdzeniu, że spełniono warunki przeprowadzania wirtualnej wizyty w obiekcie. Weryfikator bezzwłocznie informuje przedsiębiorstwo o decyzji o przeprowadzeniu wirtualnej wizyty w obiekcie oraz o tym, że spełniono warunki przeprowadzania wirtualnej wizyty w obiekcie.

7. Weryfikator może zrezygnować z wizyty w obiekcie, o której mowa w ust. 1 i 6, pod warunkiem że spełniono łącznie warunki określone w ust. 6 lit. a), b) i c).

Weryfikator wprowadza środki, aby ograniczyć ryzyko weryfikacyjne do dopuszczalnego poziomu w celu uzyskania wystarczającej pewności, że raport emisji lub częściowy raport emisji jest zgodny z rozporządzeniem (UE) 2015/757.

Decyzję o rezygnacji z wizyty w obiekcie podejmuje się po stwierdzeniu, że spełniono warunki rezygnacji z wizyt w obiekcie. Weryfikator bezzwłocznie informuje przedsiębiorstwo o decyzji o rezygnacji z wizyty w obiekcie oraz o tym, że spełniono warunki rezygnacji z wizyt w obiekcie.

8. Z wizyty w obiekcie, o której mowa w ust. 1 i 6, nie można zrezygnować w żadnej z następujących sytuacji:

a) gdy weryfikator po raz pierwszy weryfikuje raport emisji lub częściowy raport emisji statku;

b) jeżeli weryfikator nie przeprowadził wizyty w obiekcie w dwóch okresach sprawozdawczych bezpośrednio poprzedzających bieżący okres sprawozdawczy.

9. W przypadku statków objętych zakresem dyrektywy 2003/87/WE przedsiębiorstwo bezzwłocznie informuje odpowiedzialny organ administrujący o decyzji weryfikatora o rezygnacji z wizyty w obiekcie.

Odpowiedzialny organ administrujący może wyrazić sprzeciw wobec decyzji weryfikatora o rezygnacji z wizyty w obiekcie, biorąc pod uwagę wszystkie następujące elementy:

a) przedstawione przez weryfikatora informacje o wynikach analizy ryzyka;

b) możliwość zdalnego uzyskania i oceny wszystkich niezbędnych informacji;

c) dowody na to, że spełnione są wszystkie warunki rezygnacji z wizyty w obiekcie określone w ust. 7 i 8.

W przypadku sprzeciwu odpowiedzialny organ administrujący powiadamia przedsiębiorstwo o sprzeciwie wraz z jego uzasadnieniem w rozsądnym terminie, lecz nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia, w którym został poinformowany o decyzji weryfikatora o rezygnacji z wizyty w obiekcie.

10. W przypadku przeprowadzenia wirtualnej wizyty w obiekcie zgodnie z ust. 6 lub rezygnacji z wizyty w obiekcie zgodnie z ust. 7 weryfikator powinien przedstawić uzasadnienie takiej decyzji w wewnętrznej dokumentacji weryfikacji.

*Artykuł 19*

**Postępowanie w przypadku nieprawidłowości i niezgodności w raporcie emisji lub częściowym raporcie emisji**

1. W przypadku wykrycia nieprawidłowości i niezgodności w trakcie weryfikacji raportu emisji lub częściowego raportu emisji weryfikator bezzwłocznie informuje o tym przedsiębiorstwo i zwraca się o wprowadzenie odpowiednich korekt w rozsądnym terminie.

Przedsiębiorstwo usuwa wszelkie nieprawidłowości lub niezgodności, o których je poinformowano.

2. Weryfikator odnotowuje w wewnętrznej dokumentacji weryfikacji wszystkie nieprawidłowości lub niezgodności, które zostały skorygowane w trakcie weryfikacji, oznaczając je jako skorygowane.

3. Jeżeli przedsiębiorstwo nie skoryguje nieprawidłowości lub niezgodności, o których mowa w ust. 1, przed wydaniem sprawozdania z weryfikacji weryfikator prosi przedsiębiorstwo o wyjaśnienie głównych przyczyn nieprawidłowości lub niezgodności.

4. Weryfikator ocenia, czy nieskorygowane nieprawidłowości, indywidualnie lub w połączeniu z innymi nieprawidłowościami, mają wpływ na ogólną wielkość zgłoszonych emisji lub na inne istotne informacje i czy wpływ ten prowadzi do istotnych nieprawidłowości.

Weryfikator ocenia, czy nieusunięte niezgodności, indywidualnie lub w połączeniu z innymi niezgodnościami, mają istotny wpływ na zgłaszane dane i czy prowadzi to do istotnej nieprawidłowości.

5. Weryfikator uznaje nieprawidłowości lub niezgodności, które pojedynczo lub w połączeniu z innymi nieprawidłowościami mieszczą się poniżej poziomu istotności określonego w art. 17, za istotne nieprawidłowości, jeżeli jest to uzasadnione ich skalą i charakterem lub szczególnymi okolicznościami ich wystąpienia.

*Artykuł 20*

**Zakończenie weryfikacji raportu emisji i częściowego raportu emisji**

W celu zakończenia weryfikacji raportu emisji i częściowego raportu emisji weryfikator:

a) potwierdza, że wszystkie działania weryfikacyjne zostały przeprowadzone;

b) wykonuje końcowe procedury analityczne na zagregowanych danych w celu zagwarantowania, że są one wolne od istotnych nieprawidłowości;

c) weryfikuje, czy informacje zawarte w raporcie spełniają wymogi rozporządzenia (UE) 2015/757 oraz, w stosownych przypadkach, dyrektywy 2003/87/WE;

d) przed wydaniem sprawozdania z weryfikacji przygotowuje wewnętrzną dokumentację weryfikacji oraz projekt sprawozdania i przedkłada je osobie dokonującej niezależnego przeglądu zgodnie z art. 23;

e) upoważnia osobę do uwierzytelnienia sprawozdania na podstawie konkluzji osoby dokonującej niezależnego przeglądu oraz dowodów zawartych w wewnętrznej dokumentacji weryfikacji i informuje o tym przedsiębiorstwo.

*Artykuł 21*

**Zalecenia dotyczące poprawy**

1. Weryfikator przekazuje przedsiębiorstwu zalecenia dotyczące poprawy w odniesieniu do nieskorygowanych nieprawidłowości i niezgodności, które nie prowadzą do istotnych nieprawidłowości.

2. Weryfikator może przekazać inne zalecenia dotyczące poprawy, które uzna za stosowne w świetle wyniku działań weryfikacyjnych.

3. Przekazując zalecenia przedsiębiorstwu, weryfikator musi zachować bezstronność względem przedsiębiorstwa, statku oraz systemu monitorowania i raportowania. Nie może narażać swojej bezstronności poprzez udzielanie porad lub opracowanie części procesu monitorowania i raportowania zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2015/757.

4. Podczas weryfikacji prowadzonej po roku, w którym w sprawozdaniu z weryfikacji zawarto zalecenia dotyczące poprawy, weryfikator weryfikuje, czy przedsiębiorstwo wdrożyło takie zalecenia dotyczące poprawy oraz w jaki sposób się to odbyło. Jeżeli przedsiębiorstwo nie wdrożyło tych zaleceń, weryfikator ocenia, czy zwiększa to lub może zwiększyć ryzyko nieprawidłowości.

*Artykuł 22*

**Sprawozdane z weryfikacji raportu emisji lub częściowego raportu emisji**

1. Na podstawie zebranych informacji weryfikator wydaje sprawozdanie z weryfikacji odnośnie do każdego raportu emisji lub częściowego raportu emisji podlegającego weryfikacji i przesyła to sprawozdanie z weryfikacji przedsiębiorstwu.

2. Po otrzymaniu sprawozdania z weryfikacji zgodnie z ust. 1 przedsiębiorstwo przedkłada, w stosownych przypadkach, sprawozdanie z weryfikacji wraz z raportem emisji lub częściowym raportem emisji odpowiedzialnemu organowi administrującemu. Sprawozdanie składa się z wykorzystaniem automatycznych systemów i formatów wymiany danych.

3. Sprawozdanie z weryfikacji zawiera oświadczenie weryfikujące raport emisji lub częściowy raport emisji jako satysfakcjonujący lub niesatysfakcjonujący.

4. Do celów ust. 3 uznaje się, że raport emisji lub częściowy raport emisji został zweryfikowany jako satysfakcjonujący tylko wówczas, gdy jest wolny od istotnych nieprawidłowości. Raport emisji ani częściowy raport emisji nie może zostać zweryfikowany jako satysfakcjonujący, jeżeli zawiera istotne nieprawidłowości, których nie skorygowano przed sporządzeniem sprawozdania z weryfikacji.

5. Sprawozdanie z weryfikacji zawiera następujące elementy:

a) nazwę przedsiębiorstwa wraz z jego numerem w programie indywidualnych numerów identyfikacyjnych armatorów i właścicieli rejestrowych IMO oraz dane identyfikacyjne statku;

b) tytuł wyraźnie stwierdzający, że jest to sprawozdanie z weryfikacji;

c) tożsamość weryfikatora, w tym imię i nazwisko oraz służbowy adres e-mail osoby wyznaczonej do kontaktów;

d) cele i zakres weryfikacji;

e) odniesienie do raportu emisji i okresu sprawozdawczego podlegającego weryfikacji lub do częściowego raportu emisji i okresu, w którym przedsiębiorstwo było odpowiedzialne za statek podlegający weryfikacji;

f) w stosownych przypadkach łączne zagregowane emisje gazów cieplarnianych statku objęte zakresem stosowania dyrektywy 2003/87/WE w związku z działalnością w zakresie transportu morskiego, które należy zgłaszać na podstawie tej dyrektywy;

g) odniesienie do jednego lub większej liczby planów monitorowania, które zostały ocenione jako satysfakcjonujące oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie, czy odpowiedni plan monitorowania został zatwierdzony przez odpowiedzialny organ administrujący przed wydaniem sprawozdania z weryfikacji;

h) odniesienie do zastosowanych norm w zakresie weryfikacji;

i) podsumowanie procedur stosowanych przez weryfikatora, w tym informacje na temat wizyt w obiekcie i daty tych wizyt oraz informacje na temat powodów przeprowadzenia wirtualnych wizyt w obiekcie lub powodów rezygnacji z wizyt w obiekcie;

j) w stosownych przypadkach podsumowanie zmian w planie monitorowania i danych dotyczących działania w okresie sprawozdawczym, o których mowa w art. 7 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2015/757;

k) oświadczenie dotyczące weryfikacji;

l) w stosownych przypadkach opis nieskorygowanych nieprawidłowości i niezgodności, w tym ich charakteru i skali, niezależnie od tego, czy mają one istotny wpływ, jak również opis ewentualnych elementów raportu emisji lub częściowego raportu emisji, których dotyczą;

m) opis wszelkich niezgodności określonych w art. 2 pkt 5 lit. b) ppkt (ii), które stwierdzono podczas weryfikacji;

n) liczbę ewentualnych rejsów, w przypadku których wystąpiły luki w danych, oraz odpowiadającą im wielkość emisji;

o) w stosownych przypadkach zalecenia dotyczące poprawy;

p) imiona i nazwiska audytora wiodącego MRW w transporcie morskim, osoby dokonującej niezależnego przeglądu oraz, w stosownych przypadkach, audytora MRW w transporcie morskim i eksperta technicznego, biorących udział w weryfikacji raportu emisji lub częściowego raportu emisji;

q) datę sprawozdania z weryfikacji i podpis osoby upoważnionej w imieniu weryfikatora, w tym imię i nazwisko tej osoby.

6. Weryfikator opisuje nieprawidłowości i niezgodności w sprawozdaniu z weryfikacji w sposób wystarczająco szczegółowy, w tym następujące kwestie:

a) wielkość i charakter nieprawidłowości lub niezgodności;

b) dlaczego nieprawidłowość ma istotne znaczenie lub nie ma istotnego znaczenia;

c) wskazanie elementu raportu przedsiębiorstwa, którego dotyczy nieprawidłowość, lub elementu planu monitorowania bądź wymogów prawnych, których dotyczy niezgodność.

*Artykuł 23*

**Niezależny przegląd raportu emisji i częściowego raportu emisji**

1. Osoba dokonująca niezależnego przeglądu przeprowadza przegląd wewnętrznej dokumentacji weryfikacji i projektu sprawozdania z weryfikacji w celu sprawdzenia, czy proces weryfikacji przebiegał zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i czy wykazano należytą dbałość zawodową i trafną ocenę sytuacji.

2. W zakres niezależnego przeglądu wchodzi cały proces weryfikacji opisany w art. 10–22.

3. Po uwierzytelnieniu sprawozdania zgodnie z art. 20 lit. e) weryfikator przedstawia wyniki niezależnego przeglądu w wewnętrznej dokumentacji weryfikacji i powiadamia Komisję oraz państwo bandery statku, czy warunki wydania dokumentu zgodności zostały spełnione.

*SEKCJA 3*

***Weryfikacja raportów na poziomie przedsiębiorstwa***

*Artykuł 24*

**Informacje przekazywane przez przedsiębiorstwa**

1. Przed rozpoczęciem weryfikacji raportu na poziomie przedsiębiorstwa przedsiębiorstwo dostarcza weryfikatorowi następujące informacje:

a) raport na poziomie przedsiębiorstwa za okres sprawozdawczy podlegający weryfikacji oraz, w stosownych przypadkach, kopię zweryfikowanego raportu na poziomie przedsiębiorstwa i sprawozdania z weryfikacji na poziomie przedsiębiorstwa z poprzedniego roku, jeżeli weryfikacja nie została przeprowadzona przez tego samego weryfikatora;

b) raporty emisji i częściowe raporty emisji wraz ze sprawozdaniami z weryfikacji odnośnie do wszystkich statków, za które przedsiębiorstwo ponosiło odpowiedzialność w okresie sprawozdawczym;

c) w stosownych przypadkach, jeżeli w poprzednim roku weryfikacja raportu na poziomie przedsiębiorstwa nie została przeprowadzona przez tego samego weryfikatora, raporty emisji i częściowe raporty emisji z poprzedniego roku wraz z odpowiednimi sprawozdaniami z weryfikacji w odniesieniu do wszystkich statków, za które przedsiębiorstwo ponosiło odpowiedzialność w poprzednim roku;

d) wykaz wszystkich statków przedsiębiorstwa o pojemności brutto wynoszącej co najmniej 5 000 ton, z numerem identyfikacyjnym IMO statku, w okresie sprawozdawczym, z uwzględnieniem okresu, w którym statek był własnością przedsiębiorstwa lub w którym przedsiębiorstwo ponosiło odpowiedzialność za ten statek zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 336/2006.

2. Weryfikatorzy mogą zwrócić się do przedsiębiorstwa o dostarczenie wszelkich innych informacji istotnych dla weryfikacji raportu na poziomie przedsiębiorstwa, w tym kopii planów monitorowania dotyczących statków, za które przedsiębiorstwo odpowiada w okresie sprawozdawczym, oraz, w stosownych przypadkach, dowodów na zmianę przedsiębiorstwa, w tym dowodów dotyczących daty tej zmiany.

*Artykuł 25*

**Analiza strategiczna**

1. Na początku weryfikacji weryfikator ocenia prawdopodobny charakter, skalę i złożoność zadań weryfikacyjnych, przeprowadzając analizę strategiczną wszystkich działań istotnych dla przedsiębiorstwa.

2. W celu zrozumienia działań prowadzonych przez przedsiębiorstwo weryfikator gromadzi i poddaje przeglądowi informacje potrzebne do oceny, czy zespół weryfikacyjny dysponuje wystarczającymi kompetencjami do przeprowadzenia weryfikacji, do ustalenia, czy czas realizacji podany w umowie określono właściwie oraz do zapewnienia weryfikatorowi możliwości przeprowadzenia niezbędnej analizy ryzyka. Informacje te muszą obejmować:

a) informacje, o których mowa w art. 24 ust. 1;

b) informacje uzyskane w wyniku weryfikacji w poprzednich latach, jeżeli weryfikator prowadzi weryfikację dla tego samego przedsiębiorstwa.

*Artykuł 26*

**Analiza ryzyka przeprowadzana przez weryfikatorów**

1. Do celów oceny kompletności i spójności zgłoszonych danych zgodnie z art. 14 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2015/757 weryfikator bierze pod uwagę obszary podwyższonego ryzyka weryfikacyjnego, uwzględniając takie elementy jak:

a) liczbę statków, za które przedsiębiorstwo ponosiło odpowiedzialność w okresie sprawozdawczym;

b) liczbę zmian przedsiębiorstwa w odniesieniu do statków, za które przedsiębiorstwo ponosiło odpowiedzialność w okresie sprawozdawczym;

c) różnorodność wykorzystywanych silników statków i rodzajów paliwa;

d) liczbę różnych państw bandery;

e) wykaz poszczególnych weryfikatorów, którzy zweryfikowali raporty emisji statków, za które przedsiębiorstwo ponosiło odpowiedzialność w okresie sprawozdawczym;

f) liczbę planów monitorowania statków, za które przedsiębiorstwo ponosi odpowiedzialność, które to plany nie zostały zatwierdzone przez odpowiedzialny organ administrujący przed wydaniem sprawozdania z weryfikacji odnośnie do odpowiednich raportów emisji lub częściowych raportów emisji;

g) liczba, charakter i skala nieprawidłowości i niezgodności związanych z raportami emisji lub częściowymi raportami emisji statków, za które przedsiębiorstwo ponosi odpowiedzialność, jak zgłoszono w odpowiednich sprawozdaniach z weryfikacji.

2. W przypadku gdy z informacji uzyskanych w trakcie weryfikacji wynika, że jest to właściwe, weryfikator poddaje rewizji analizę ryzyka i modyfikuje lub powtarza działania weryfikacyjne wymagające wykonania.

*Artykuł 27*

**Plan weryfikacji na poziomie przedsiębiorstwa**

Weryfikator sporządza projekt planu weryfikacji współmierny do uzyskanych informacji oraz ryzyka określonego w drodze analizy ryzyka.

Plan weryfikacji obejmuje program weryfikacji zawierający opis charakteru i zakresu działań weryfikacyjnych, a także określający czas i sposób ich przeprowadzenia oraz, w stosownych przypadkach, plan pobierania prób.

*Artykuł 28*

**Proces weryfikacji dotyczący raportu na poziomie przedsiębiorstwa**

Opierając się na analizie ryzyka, weryfikator rozważa przeprowadzenie następujących rodzajów procesów:

a) postępowanie wyjaśniające z udziałem właściwego personelu;

b) kontrola dokumentów;

c) procedury obserwacji i przeglądu.

*Artykuł 29*

**Weryfikacja zgłoszonych danych na poziomie przedsiębiorstwa**

1. Weryfikator ocenia kompletność i spójność danych zgłoszonych w raporcie na poziomie przedsiębiorstwa w drodze następujących czynności:

a) szczegółowe badania, włącznie z prześledzeniem danych wstecz do odpowiedniego źródła danych;

b) kontrola krzyżowa danych względem danych ze zweryfikowanych raportów emisji oraz, w razie potrzeby, zewnętrznych źródeł danych, w tym danych z systemu śledzenia statków;

c) wykonanie uzgodnienia danych;

d) dokonanie ponownych obliczeń.

2. W ramach weryfikacji danych, o której mowa w ust. 1, weryfikator weryfikuje:

a) kompletność raportu na poziomie przedsiębiorstwa, w tym czy uwzględniono w nim wszystkie statki, za które przedsiębiorstwo ponosiło odpowiedzialność w okresie sprawozdawczym, oraz odpowiadające tym statkom emisje objęte zakresem dyrektywy 2003/87/WE;

b) poprawność obliczeń leżących u podstaw zagregowanych danych dotyczących emisji na poziomie przedsiębiorstwa.

*Artykuł 30*

**Poziom istotności raportów na poziomie przedsiębiorstwa**

1. Jeżeli suma łącznych zagregowanych emisji gazów cieplarnianych wszystkich statków, które należy zgłosić zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE, ustalonych na poziomie statku zgodnie z częścią C pkt 1.1–1.7 załącznika II do rozporządzenia (UE) 2015/757, przekracza 500 000 ton ekwiwalentu dwutlenku węgla, do celów weryfikacji raportu na poziomie przedsię biorstwa poziom istotności wynosi 2 % tych danych dotyczących emisji w okresie sprawozdawczym.

2. Jeżeli suma, o której mowa w ust. 1, nie przekracza 500 000 ton ekwiwalentu dwutlenku węgla, do celów weryfikacji raportu na poziomie przedsiębiorstwa poziom istotności wynosi 5 % tych danych dotyczących emisji w okresie sprawozda wczym.

*Artykuł 31*

**Wizyty w obiekcie**

1. Weryfikator przeprowadza wizyty w obiekcie w celu zweryfikowania raportu na poziomie przedsiębiorstwa, w szczególności w oparciu o wyniki analizy ryzyka zgodnie z art. 26, biorąc pod uwagę miejsce, w którym przechowuje się masę krytyczną istotnych danych, oraz miejsce, w którym prowadzone są działania w zakresie przepływu danych i działania kontrolne.

2. Weryfikator określa również działania, które należy wykonać, oraz czas potrzebny na wizytę w obiekcie.

3. Przedsiębiorstwo zapewnia weryfikatorowi dostęp do swoich obiektów, w tym do odpowiednich miejsc na lądzie i do odpowiednich statków.

4. Weryfikator może przeprowadzić wirtualną wizytę w obiekcie, pod warunkiem że na podstawie wyniku analizy ryzyka stwierdzi, że spełniony jest jeden z następujących warunków:

a) weryfikator jest w stanie uzyskać i ocenić wszystkie niezbędne informacje w sposób zdalny;

b) w przypadku gdy poważne, nadzwyczajne i nieprzewidziane okoliczności, pozostające poza kontrolą przedsiębiorstwa, uniemożliwiają weryfikatorowi przeprowadzenie fizycznej wizyty w obiekcie, a okoliczności te nie mogą zostać przezwyciężone przy podjęciu wszystkich racjonalnych starań.

Weryfikator wprowadza środki, aby ograniczyć ryzyko weryfikacyjne do dopuszczalnego poziomu w celu uzyskania wystarczającej pewności, że raport na poziomie przedsiębiorstwa jest zgodny z rozporządzeniem (UE) 2015/757.

Decyzję o przeprowadzeniu wirtualnej wizyty w obiekcie podejmuje się po stwierdzeniu, że spełniono warunki przeprowadzania wirtualnej wizyty w obiekcie. Weryfikator bezzwłocznie informuje przedsiębiorstwo o decyzji o przeprowadzeniu wirtualnej wizyty w obiekcie oraz o tym, że spełniono warunki przeprowadzania wirtualnej wizyty w obiekcie.

5. Na podstawie wyników analizy ryzyka weryfikator może zrezygnować z wizyty w obiekcie, o której mowa w ust. 1 i 4, pod warunkiem że spełniono łącznie poniższe warunki:

a) weryfikator jest w stanie uzyskać i ocenić wszystkie niezbędne informacje w sposób zdalny;

b) weryfikator nie po raz pierwszy weryfikuje raport na poziomie przedsiębiorstwa dla tego przedsiębiorstwa;

c) weryfikację można przeprowadzić z wystarczającą pewnością bez takiej wizyty w obiekcie.

Weryfikator wprowadza środki, aby ograniczyć ryzyko weryfikacyjne do dopuszczalnego poziomu w celu uzyskania wystarczającej pewności, że raport na poziomie przedsiębiorstwa jest zgodny z rozporządzeniem (UE) 2015/757.

Decyzję o rezygnacji z wizyty w obiekcie podejmuje się po stwierdzeniu, że spełniono warunki rezygnacji z wizyty w obiekcie. Weryfikator bezzwłocznie informuje przedsiębiorstwo o decyzji o rezygnacji z wizyty w obiekcie oraz o tym, że spełniono warunki rezygnacji z wizyty w obiekcie.

6. W przypadku statków objętych zakresem dyrektywy 2003/87/WE przedsiębiorstwo bezzwłocznie informuje odpowiedzialny organ administrujący o decyzji weryfikatora o rezygnacji z wizyty w obiekcie.

Odpowiedzialny organ administrujący może wyrazić sprzeciw wobec decyzji weryfikatora o rezygnacji z wizyty w obiekcie, biorąc pod uwagę wszystkie następujące elementy:

a) przedstawione przez weryfikatora informacje o wynikach analizy ryzyka;

b) dowody na to, że spełnione są wszystkie warunki rezygnacji z wizyty w obiekcie określone w ust. 5.

W przypadku sprzeciwu odpowiedzialny organ administrujący powiadamia przedsiębiorstwo o sprzeciwie wraz z jego uzasadnieniem w rozsądnym terminie, lecz nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia, w którym został poinformowany o decyzji weryfikatora o rezygnacji z wizyty w obiekcie.

7. W przypadku przeprowadzenia wirtualnej wizyty w obiekcie zgodnie z ust. 4 lub rezygnacji z wizyty w obiekcie zgodnie z ust. 5 weryfikator powinien przedstawić uzasadnienie takiej decyzji w wewnętrznej dokumentacji weryfikacji.

*Artykuł 32*

**Postępowanie w przypadku nieprawidłowości i niezgodności w raporcie na poziomie przedsiębiorstwa**

1. W przypadku wykrycia nieprawidłowości i niezgodności w raporcie na poziomie przedsiębiorstwa w trakcie jego weryfikacji weryfikator bezzwłocznie informuje o tym przedsiębiorstwo i zwraca się o wprowadzenie odpowiednich korekt w rozsądnym terminie.

Przedsiębiorstwo usuwa wszelkie nieprawidłowości lub niezgodności, o których je poinformowano.

2. Weryfikator odnotowuje w wewnętrznej dokumentacji weryfikacji wszystkie nieprawidłowości lub niezgodności, które zostały skorygowane w trakcie weryfikacji, oznaczając je jako skorygowane.

3. Jeżeli przedsiębiorstwo nie skoryguje nieprawidłowości lub niezgodności, o których mowa w ust. 1, przed wydaniem sprawozdania z weryfikacji weryfikator prosi przedsiębiorstwo o wyjaśnienie głównych przyczyn nieprawidłowości lub niezgodności.

4. Weryfikator ocenia, czy nieskorygowane nieprawidłowości, indywidualnie lub w połączeniu z innymi nieprawidłowościami, mają wpływ na ogólną wielkość zgłoszonych emisji lub na inne istotne informacje i czy wpływ ten prowadzi do istotnych nieprawidłowości.

Weryfikator ocenia, czy nieusunięte niezgodności, indywidualnie lub w połączeniu z innymi niezgodnościami, mają istotny wpływ na zgłaszane dane i czy prowadzi to do istotnej nieprawidłowości.

5. Weryfikator uznaje nieprawidłowości lub niezgodności, które pojedynczo lub w połączeniu z innymi nieprawidłowościami mieszczą się poniżej poziomu istotności określonego w art. 30, za istotne nieprawidłowości, jeżeli jest to uzasadnione ich skalą i charakterem lub szczególnymi okolicznościami ich wystąpienia.

*Artykuł 33*

**Zakończenie weryfikacji raportu na poziomie przedsiębiorstwa**

W celu zakończenia weryfikacji raportu na poziomie przedsiębiorstwa weryfikator:

a) potwierdza, że wszystkie działania weryfikacyjne zostały przeprowadzone;

b) wykonuje końcowe procedury analityczne na zagregowanych danych w celu zagwarantowania, że są one wolne od istotnych nieprawidłowości;

c) weryfikuje, czy informacje zawarte w raporcie spełniają wymogi rozporządzenia (UE) 2015/757 i dyrektywy 2003/87/WE;

d) przed wydaniem sprawozdania z weryfikacji przygotowuje wewnętrzną dokumentację weryfikacji oraz projekt sprawozdania i przedkłada je osobie dokonującej niezależnego przeglądu zgodnie z art. 36;

e) upoważnia osobę do uwierzytelnienia sprawozdania na podstawie konkluzji osoby dokonującej niezależnego przeglądu oraz dowodów zawartych w wewnętrznej dokumentacji weryfikacji i informuje o tym przedsiębiorstwo.

*Artykuł 34*

**Zalecenia dotyczące poprawy**

1. Weryfikator przekazuje przedsiębiorstwu zalecenia dotyczące poprawy w odniesieniu do nieskorygowanych nieprawidłowości i niezgodności, które nie prowadzą do istotnych nieprawidłowości.

2. Weryfikator może przekazać inne zalecenia dotyczące poprawy, które uzna za stosowne w świetle wyniku działań weryfikacyjnych.

3. Przekazując zalecenia przedsiębiorstwu, weryfikator musi zachować bezstronność względem przedsiębiorstwa, statków oraz systemu monitorowania i raportowania. Nie może narażać swojej bezstronności poprzez udzielanie porad lub opracowanie części procesu monitorowania i raportowania zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2015/757.

4. Podczas weryfikacji prowadzonej po roku, w którym w sprawozdaniu z weryfikacji zawarto zalecenia dotyczące poprawy, weryfikator weryfikuje, czy przedsiębiorstwo wdrożyło takie zalecenia dotyczące poprawy oraz w jaki sposób się to odbyło. Jeżeli przedsiębiorstwo nie wdrożyło tych zaleceń, weryfikator ocenia, czy zwiększa to lub może zwiększyć ryzyko nieprawidłowości.

*Artykuł 35*

**Sprawozdanie z weryfikacji na poziomie przedsiębiorstwa**

1. Na podstawie zebranych informacji weryfikator wydaje sprawozdanie z weryfikacji dotyczące raportu na poziomie przedsiębiorstwa podlegającego weryfikacji i przekazuje to sprawozdanie z weryfikacji przedsiębiorstwu.

2. Po otrzymaniu sprawozdania z weryfikacji zgodnie z ust. 1 przedsiębiorstwo przedkłada sprawozdanie z weryfikacji wraz z raportem na poziomie przedsiębiorstwa odpowiedzialnemu organowi administrującemu. Sprawozdanie i raport składa się z wykorzystaniem automatycznych systemów i formatów wymiany danych.

3. Sprawozdanie z weryfikacji zawiera oświadczenie weryfikujące raport na poziomie przedsiębiorstwa jako satysfakcjonujący lub niesatysfakcjonujący.

4. Do celów ust. 3 uznaje się, że raport na poziomie przedsiębiorstwa został zweryfikowany jako satysfakcjonujący tylko wówczas, gdy jest on wolny od istotnych nieprawidłowości. Raport na poziomie przedsiębiorstwa nie może zostać zweryfikowany jako satysfakcjonujący, jeżeli zawiera istotne nieprawidłowości, których nie skorygowano przed sporządzeniem sprawozdania z weryfikacji.

5. Sprawozdanie z weryfikacji zawiera następujące elementy:

a) nazwę przedsiębiorstwa oraz indywidualny numer identyfikacyjny przedsiębiorstwa i właścicieli rejestrowych przedsiębiorstwa IMO;

b) tytuł wyraźnie stwierdzający, że jest to sprawozdanie z weryfikacji;

c) tożsamość weryfikatora, w tym imię i nazwisko oraz służbowy adres e-mail osoby wyznaczonej do kontaktów;

d) cele i zakres weryfikacji;

e) odniesienie do raportu na poziomie przedsiębiorstwa i okresu sprawozdawczego objętego weryfikacją;

f) zagregowane dane dotyczące emisji na poziomie przedsiębiorstwa, a także dane dotyczące emisji, które należy przedłożyć w formacie określonym w załączniku IX do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2019/1122 ([12]);

g) odniesienie do zastosowanych norm w zakresie weryfikacji;

h) podsumowanie procedur stosowanych przez weryfikatora, w tym informacje na temat wizyt w obiekcie i daty tych wizyt oraz informacje na temat powodów przeprowadzenia wirtualnych wizyt w obiekcie lub powodów rezygnacji z wizyt w obiekcie zgodnie z art. 31;

i) oświadczenie dotyczące weryfikacji;

j) w stosownych przypadkach opis nieskorygowanych nieprawidłowości i niezgodności, o których mowa w art. 32, w tym ich charakteru i skali, niezależnie od tego, czy mają one istotny wpływ, jak również opis elementów raportu na poziomie przedsiębiorstwa, których dotyczą;

k) opis wszelkich kwestii niezgodności określonych w art. 2 pkt 5 lit. c), które stwierdzono podczas weryfikacji;

l) w stosownych przypadkach zalecenia dotyczące poprawy;

m) imiona i nazwiska audytora wiodącego MRW w transporcie morskim, osoby dokonującej niezależnego przeglądu oraz, w stosownych przypadkach, audytora MRW w transporcie morskim i eksperta technicznego, biorących udział w weryfikacji raportu na poziomie przedsiębiorstwa;

n) datę sprawozdania z weryfikacji i podpis osoby upoważnionej w imieniu weryfikatora, w tym imię i nazwisko tej osoby.

6. Weryfikator opisuje nieprawidłowości lub niezgodności w sprawozdaniu z weryfikacji w sposób wystarczająco szczegółowy, w tym następujące kwestie:

a) wielkość i charakter nieprawidłowości lub niezgodności;

b) dlaczego nieprawidłowość ma istotne znaczenie lub nie ma istotnego znaczenia;

c) wskazanie elementu raportu, którego dotyczy nieprawidłowość, lub wymogów prawnych, których dotyczy niezgodność.

*Artykuł 36*

**Niezależny przegląd raportu na poziomie przedsiębiorstwa**

1. Osoba dokonująca niezależnego przeglądu przeprowadza przegląd wewnętrznej dokumentacji weryfikacji i projektu sprawozdania z weryfikacji w celu sprawdzenia, czy proces weryfikacji przebiegał zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i czy wykazano należytą dbałość zawodową i trafną ocenę sytuacji.

2. W zakres niezależnego przeglądu wchodzi cały proces weryfikacji opisany w art. 24–35.

3. Po uwierzytelnieniu sprawozdania zgodnie z art. 33 lit. e) weryfikator przedstawia wyniki niezależnego przeglądu w wewnętrznej dokumentacji weryfikacji.

ROZDZIAŁ III

**WYMOGI DOTYCZĄCE WERYFIKATORÓW**

*Artykuł 37*

**Procedura zachowania kompetencji**

1. Weryfikator ustanawia, dokumentuje, wdraża i utrzymuje procedurę zachowania kompetencji w celu zapewnienia, aby cały personel, któremu powierzono prowadzenie działań weryfikacyjnych, dysponował kompetencjami potrzebnymi do wykonania powierzonych mu zadań.

([12]) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/1122 z dnia 12 marca 2019 r. uzupełniające dyrektywę 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do funkcjonowania rejestru Unii (Dz.U. L 177 z 2.7.2019, s. 3).

2. Do celów procedury zachowania kompetencji, o której mowa w ust. 1, weryfikator ustanawia, dokumentuje, wdraża i utrzymuje następujące aspekty:

a) ogólne kryteria w zakresie kompetencji całego personelu podejmującego działania weryfikacyjne;

b) szczegółowe kryteria w zakresie kompetencji w odniesieniu do każdej z funkcji wykonywanych przez personel weryfikatora podejmujący działania weryfikacyjne, w szczególności dotyczące audytora wiodącego MRW w transporcie morskim, audytora MRW w transporcie morskim, osoby dokonującej niezależnego przeglądu i eksperta technicznego;

c) metodę zapewnienia zachowania kompetencji i regularnej oceny działań całego personelu podejmującego działania weryfikacyjne;

d) procedurę zapewniającą stałe szkolenie personelu podejmującego działania weryfikacyjne;

e) procedurę oceny, czy zlecenie weryfikacji mieści się w zakresie akredytacji weryfikatora oraz czy weryfikator dysponuje kompetencjami, personelem i zasobami niezbędnymi do utworzenia zespołu weryfikacyjnego i skutecznego przeprowadzenia działań weryfikacyjnych w wymaganych ramach czasowych.

Oceniając kompetencje personelu na podstawie akapitu pierwszego lit. c), weryfikator dokonuje oceny takich kompetencji pod kątem kryteriów w zakresie kompetencji, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a) i b).

Częścią procedury, o której mowa w akapicie pierwszym lit. e), jest również ocena, czy zespół weryfikacyjny dysponuje wszelkimi kompetencjami i obejmuje wszelkie osoby, które są niezbędne do prowadzenia działań weryfikacyjnych dla danego przedsiębiorstwa.

Weryfikator opracowuje ogólne i szczegółowe kryteria w zakresie kompetencji odpowiadające kryteriom ustanowionym w art. 38 ust. 4, art. 39, 40 i 41.

3. Weryfikator regularnie, a przynajmniej raz w roku, monitoruje działania całego personelu podejmującego działania weryfikacyjne w celu potwierdzenia zachowania kompetencji.

4. Weryfikator regularnie dokonuje przeglądu procedury zachowania kompetencji, o której mowa w ust. 1, w celu zapewnienia, aby:

a) kryteria w zakresie kompetencji, o których mowa w ust. 2 akapit pierwszy lit. a) i b), były opracowywane zgodnie z wymogami w zakresie kompetencji wynikającymi z niniejszego rozporządzenia;

b) rozwiązano wszystkie ewentualne problemy określone w związku z ustalaniem ogólnych i szczegółowych kryteriów w zakresie kompetencji na podstawie ust. 2 akapit pierwszy lit. a) i b);

c) stosownie do sytuacji aktualizowano i utrzymywano wszystkie wymogi w procedurze zachowania kompetencji.

5. Weryfikator korzysta z systemu rejestracji wyników działań prowadzonych w ramach procedury zachowania kompetencji, o której mowa w ust. 1.

6. Kompetencje oraz działania audytora MRW w transporcie morskim i audytora wiodącego MRW w transporcie morskim ocenia wystarczająco wykwalifikowany ewaluator.

Wykwalifikowany ewaluator monitoruje takich audytorów podczas weryfikacji raportu emisji lub częściowego raportu emisji w obiekcie przedsiębiorstwa, zależnie od przypadku, w celu ustalenia, czy spełniają oni kryteria w zakresie kompetencji.

7. Jeżeli członek personelu nie wykaże, że kryteria w zakresie kompetencji dla konkretnego zadania przydzielonego temu członkowi zostały w pełni spełnione, weryfikator określa i organizuje dodatkowe szkolenie lub nadzorowaną praktykę zawodową. Weryfikator monitoruje tego członka, dopóki nie wykaże on weryfikatorowi, że spełnia kryteria w zakresie kompetencji.

*Artykuł 38*

**Zespoły weryfikacyjne**

1. Na potrzeby każdego konkretnego zlecenia weryfikacji weryfikator kompletuje zespół weryfikacyjny zdolny do realizacji działań weryfikacyjnych, o których mowa w art. 4–36.

2. W skład zespołu weryfikacyjnego wchodzi jeden audytor wiodący MRW w transporcie morskim oraz, w stosownych przypadkach w świetle zrozumienia przez weryfikatora złożoności zadań, jakie należy wykonać oraz jego zdolności do przeprowadzenia niezbędnej analizy ryzyka, odpowiednia liczba audytorów MRW w transporcie morskim i ekspertów technicznych.

3. Do celów niezależnego przeglądu działań weryfikacyjnych związanych z określonym zleceniem weryfikacji weryfikator wyznacza osobę dokonującą niezależnego przeglądu, która nie może wchodzić w skład zespołu weryfikacyjnego.

4. Członkowie zespołu muszą dokładnie rozumieć swoją szczególną rolę w procesie weryfikacji oraz muszą być w stanie skutecznie porozumiewać się w języku wymaganym do wykonania zadań weryfikacyjnych i analizowania informacji przedstawionych przez przedsiębiorstwo.

5. Jeśli zespół weryfikacyjny składa się z jednej osoby, taka osoba musi spełniać wszystkie wymogi w zakresie kompetencji dotyczące audytora MRW w transporcie morskim i audytora wiodącego MRW w transporcie morskim, a także wymogi określone w ust. 4.

*Artykuł 39*

**Wymogi w zakresie kompetencji dotyczące audytorów MRW w transporcie morskim i audytorów wiodących MRW w transporcie morskim**

1. Audytorzy MRW w transporcie morskim muszą posiadać kompetencje do oceny planów monitorowania i weryfikacji raportów emisji, częściowych raportów emisji i raportów na poziomie przedsiębiorstwa zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2015/757, dyrektywą 2003/87/WE i niniejszym rozporządzeniem.

2. W związku z tym audytorzy MRW w transporcie morskim posiadają co najmniej:

a) wiedzę na temat rozporządzenia (UE) 2015/757, dyrektywy 2003/87/WE, niniejszego rozporządzenia, rozporządzenia wykonawczego (UE) 2016/1927, rozporządzenia wykonawczego (UE) 2016/1928 i innych odpowiednich przepisów, norm i mających zastosowanie wytycznych, jak również odpowiednich wytycznych i przepisów wydanych przez państwo członkowskie, w którym ma siedzibę weryfikator, lub państwo członkowskie odpowiedzialnego organu administrującego w odniesieniu do przedsiębiorstwa, na rzecz którego weryfikator prowadzi weryfikację;

b) wiedzę i doświadczenie w zakresie audytu danych i informacji, w tym:

   (i) metodyki audytu danych i informacji, stosowania poziomu istotności oraz oceny istotności nieprawidłowości;

   (ii) analizy ryzyka nieodłącznego i ryzyka zawodności systemów kontroli wewnętrznej;

   (iii) technik pobierania prób w odniesieniu do pobierania prób danych i sprawdzania działań kontrolnych;

   (iv) oceny systemów danych i informacji, systemów informatycznych, działań w zakresie przepływu danych, działań kontrolnych, systemów kontroli oraz procedur odnoszących się do działań kontrolnych;

c) zdolność do realizacji działań związanych z weryfikacją raportu emisji, częściowego raportu emisji lub raportu na poziomie przedsiębiorstwa zgodnie z wymogami art. 4–36.

3. Weryfikatorzy uwzględniają ponadto specyficzną wiedzę branżową oraz doświadczenie w zakresie odpowiednich aspektów wyszczególnionych w załączniku I do niniejszego rozporządzeniu na potrzeby przeprowadzenia oceny planów monitorowania i weryfikacji raportów emisji, częściowych raportów emisji oraz raportów na poziomie przedsiębiorstwa.

4. Audytor wiodący MRW w transporcie morskim spełnia wymogi w zakresie kompetencji dotyczące audytora MRW w transporcie morskim oraz posiada kompetencje w zakresie kierowania zespołem weryfikacyjnym i ponosi odpowiedzialność za prowadzenie działań weryfikacyjnych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

*Artykuł 40*

**Wymogi w zakresie kompetencji dotyczące osób dokonujących niezależnego przeglądu**

1. Osoba dokonująca niezależnego przeglądu musi posiadać uprawnienia zapewniające jej możliwość dokonania przeglądu projektu konkluzji z oceny planu monitorowania, projektu sprawozdania z weryfikacji oraz wewnętrznej dokumentacji weryfikacji zgodnie z art. 8, 23 i 36.

2. Osoba dokonująca niezależnego przeglądu musi spełniać wymogi w zakresie kompetencji dotyczące audytorów wiodących MRW w transporcie morskim, o których mowa w art. 39 ust. 4.

3. W celu oceny, czy wewnętrzna dokumentacja weryfikacji jest pełna i czy w trakcie wykonywania działań weryfikacyjnych zebrano wystarczające dowody, osoba dokonująca niezależnego przeglądu musi mieć kompetencje niezbędne do:

a) analizy dostarczonych informacji i potwierdzenia ich kompletności i integralności;

b) stwierdzania braku informacji lub kwestionowania sprzecznych informacji;

c) sprawdzania ścieżek danych w celu oceny, czy wewnętrzna dokumentacja weryfikacji jest kompletna i zapewnia wystarczające informacje na poparcie projektu konkluzji z oceny planu monitorowania, projektu sprawozdania z weryfikacji oraz konkluzji przeanalizowanych w ramach przeglądu wewnętrznego.

*Artykuł 41*

**Korzystanie z pomocy ekspertów technicznych**

1. Prowadząc działania weryfikacyjne, weryfikator może korzystać z pomocy ekspertów technicznych posiadających szczegółową wiedzę teoretyczną i fachową w danej dziedzinie, potrzebną w celu wsparcia audytora MRW w transporcie morskim i audytora wiodącego MRW w transporcie morskim w prowadzeniu działań weryfikacyjnych.

2. Jeśli osoba dokonująca niezależnego przeglądu nie dysponuje kompetencjami potrzebnymi do oceny określonej kwestii w procesie oceny, weryfikator zwraca się o wsparcie eksperta technicznego.

3. Ekspert techniczny musi posiadać kompetencje i wiedzę fachową niezbędne do wsparcia audytora MRW w transporcie morskim i audytora wiodącego MRW w transporcie morskim lub, w razie potrzeby, osoby dokonującej niezależnego przeglądu, w skuteczny sposób w dziedzinie, w zakresie której potrzebna jest wiedza teoretyczna i fachowa takiego eksperta. Ekspert techniczny dysponuje ponadto wystarczającą znajomością zagadnień, o których mowa w art. 39.

4. Ekspert techniczny podejmuje się wskazanych zadań pod kierownictwem i na pełną odpowiedzialność osoby dokonującej niezależnego przeglądu lub audytora wiodącego MRW w transporcie morskim z zespołu weryfikacyjnego, w którym działa ekspert techniczny.

*Artykuł 42*

**Procedury odnoszące się do działań weryfikacyjnych**

1. Weryfikatorzy ustanawiają, dokumentują, wdrażają i utrzymują co najmniej jedną procedurę lub jeden proces na potrzeby działań weryfikacyjnych opisanych w art. 4–36.

2. Ustanawiając i wdrażając takie procedury i procesy, weryfikator prowadzi działania zgodnie z normą zharmonizowaną na podstawie rozporządzenia (WE) nr 765/2008 w odniesieniu do wymogów dotyczących organów ds. walidacji i weryfikacji emisji gazów cieplarnianych wykorzystywanych na potrzeby akredytacji lub innych form uznawania ([13]).

3. Weryfikatorzy ustanawiają, dokumentują, wdrażają i utrzymują system zarządzania jakością zapewniający spójny rozwój, wdrożenie, doskonalenie i przeglądy procedur i procesów zgodnie z normą zharmonizowaną, o której mowa w ust. 2.

System zarządzania jakością obejmuje następujące elementy:

a) strategie i zakres odpowiedzialności;

b) przegląd zarządzania;

c) audyty wewnętrzne;

d) działania naprawcze;

([13]) Norma ISO 14065:2020 (Ogólne zasady i wymagania dla jednostek walidujących i weryfikujących informacje środowiskowe).

e) działania służące zapobieganiu ryzyku i wykorzystywaniu szans oraz podejmowanie działań zapobiegawczych;

f) kontrolę udokumentowanych informacji.

4. Ponadto weryfikatorzy ustanawiają następujące procedury, procesy i mechanizmy zgodnie z normą zharmonizowaną, o której mowa w ust. 2:

a) proces i politykę komunikacji z przedsiębiorstwem;

b) odpowiednie mechanizmy zabezpieczające poufność uzyskiwanych informacji;

c) proces rozpatrywania odwołań przedsiębiorstw;

d) proces rozpatrywania skarg przedsiębiorstw (w tym orientacyjną skalę czasową);

e) proces sporządzania zrewidowanego sprawozdania z weryfikacji w przypadku stwierdzenia błędu w sprawozdaniu z weryfikacji, raporcie emisji, częściowym raporcie emisji lub raporcie na poziomie przedsiębiorstwa po przekazaniu przedsiębiorstwu przez weryfikatora sprawozdania z weryfikacji;

f) procedurę lub proces zlecania działań weryfikacyjnych innym organizacjom;

g) procedurę lub proces gwarantujący, że weryfikator bierze na siebie pełną odpowiedzialność za działania weryfikacyjne realizowane przez personel kontraktowy;

h) procesy zapewniające właściwe funkcjonowanie systemu zarządzania jakością, o którym mowa w ust. 3, w tym:

   (i) procesy służące przeglądowi systemu zarządzania co najmniej raz w roku, przy czym okres między przeglądami nie powinien być dłuższy niż 15 miesięcy;

   (ii) procesy służące przeprowadzaniu audytów wewnętrznych co najmniej raz w roku, przy czym okres między audytami wewnętrznymi nie powinien być dłuższy niż 15 miesięcy;

   (iii) procesy służące identyfikacji niezgodności w działaniach weryfikatora i zarządzania nimi oraz podejmowania działań naprawczych w celu usunięcia tych niezgodności;

   (iv) procesy służące identyfikacji ryzyka i szans w ramach działań weryfikatora oraz podejmowanie działań zapobiegawczych w celu ograniczenia tego ryzyka;

   (v) procesy służące kontroli udokumentowanych informacji.

*Artykuł 43*

**Wewnętrzna dokumentacja weryfikacji**

1. Weryfikator przygotowuje i sporządza wewnętrzną dokumentację weryfikacji zawierającą co najmniej:

a) wyniki zrealizowanych działań weryfikacyjnych;

b) plan weryfikacji, analizę strategiczną i analizę ryzyka;

c) wystarczające informacje na poparcie oceny planu monitorowania i projektu sprawozdania z weryfikacji, w tym uzasadnienie oceny, czy nieprawidłowości były istotne.

2. Wewnętrzną dokumentację weryfikacji sporządza się w taki sposób, aby osoba dokonująca niezależnego przeglądu, o której mowa w art. 8, 23 i 36, oraz krajowa jednostka akredytująca były w stanie ocenić, czy weryfikację przeprowadzono zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

3. Weryfikator zapewnia na żądanie odpowiedzialnego organu administrującego dostęp do wewnętrznej dokumentacji weryfikacji i innych istotnych informacji w celu umożliwienia temu odpowiedzialnemu organowi administrującemu oceny weryfikacji. Odpowiedzialny organ administrujący może określić ramy czasowe, w których weryfikator jest zobowiązany zapewnić dostęp do tej dokumentacji.

*Artykuł 44*

**Rejestry i komunikacja**

1. Weryfikatorzy prowadzą rejestry i zarządzają nimi w celu wykazania zgodności z niniejszym rozporządzeniem, w tym w zakresie kompetencji i bezstronności personelu.

2. Weryfikator regularnie udostępnia informacje przedsiębiorstwu zgodnie z normą zharmonizowaną, o której mowa w art. 42 ust. 2.

3. Weryfikatorzy zapewniają poufność informacji uzyskanych podczas weryfikacji zgodnie z normą zharmonizowaną, o której mowa w art. 42 ust. 2.

*Artykuł 45*

**Bezstronność i niezależność**

1. Weryfikator jest niezależny od przedsiębiorstwa, a prowadząc działania weryfikacyjne, zachowuje bezstronność.

Aby zagwarantować niezależność i bezstronność, weryfikator ani żadna część tego samego podmiotu prawnego nie może być przedsiębiorstwem w rozumieniu art. 3 lit. d) rozporządzenia (UE) 2015/757, ani właścicielem takiego przedsiębiorstwa, ani też jego własnością, a ponadto weryfikator nie może mieć z danym przedsiębiorstwem powiązań, które mogłyby wpływać na jego niezależność i bezstronność. Weryfikator jest również niezależny od jednostek zajmujących się handlem uprawnieniami do emisji w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych ustanowionego na mocy art. 19 dyrektywy 2003/87/WE.

2. Weryfikatorzy są zorganizowani w sposób zabezpieczający ich obiektywność, niezależność i bezstronność. Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się odnośne wymogi określone w normie zharmonizowanej, o której mowa w art. 42 ust. 2.

3. Weryfikatorzy nie prowadzą działań weryfikacyjnych na rzecz przedsiębiorstwa stwarzającego niedopuszczalne zagrożenie dla ich bezstronności lub w odniesieniu do którego pozostają w konflikcie interesów. Weryfikator nie wykorzystuje personelu ani pracowników kontraktowych do oceny planu monitorowania ani do weryfikacji raportu emisji, częściowego raportu emisji lub raportu na poziomie przedsiębiorstwa wiążącej się z rzeczywistym lub potencjalnym konfliktem interesów. Ponadto weryfikator gwarantuje, że działania personelu lub organizacji nie będą miały wpływu na poufność, obiektywność, niezależność i bezstronność weryfikacji. W tym celu weryfikator monitoruje ryzyko dla bezstronności i podejmuje odpowiednie działania w celu przeciwdziałania temu ryzyku.

4. Uznaje się, że niedopuszczalne zagrożenie dla bezstronności lub konflikt interesów powstają między innymi, jeśli weryfikator lub dowolna część tego samego podmiotu prawnego świadczą:

a) usługi konsultacyjne w związku z opracowaniem części procedury monitorowania i raportowania opisanej w planie monitorowania, w tym w związku z opracowaniem metodyki monitorowania, sporządzeniem raportu emisji, częściowego raportu emisji lub raportu na poziomie przedsiębiorstwa oraz sporządzeniem planu monitorowania;

b) pomoc techniczną w opracowaniu lub utrzymaniu systemu monitorowania i raportowania emisji lub innych istotnych informacji zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2015/757.

5. Uznaje się, że weryfikator znajduje się w sytuacji konfliktu interesów ze względu na powiązania między nim a przedsiębiorstwem w szczególności w każdym z następujących przypadków:

a) jeśli powiązanie między weryfikatorem a przedsiębiorstwem opiera się na posiadaniu wspólnego właściciela, wspólnym zarządzaniu, wspólnym kierownictwie lub personelu, współdzielonych zasobach, wspólnych finansach oraz wspólnych umowach lub marketingu;

b) jeśli przedsiębiorstwo korzystało z usług konsultacyjnych, o których mowa w ust. 4 lit. a), lub z pomocy technicznej, o której mowa w ust. 4 lit. b), ze strony jednostki konsultacyjnej, jednostki ds. pomocy technicznej lub innej organizacji posiadającej powiązania z weryfikatorem zagrażające bezstronności weryfikatora.

Do celów akapitu pierwszego lit. b) uznaje się, że weryfikator nie jest bezstronny, jeśli powiązania między nim a jednostką konsultacyjną, jednostką ds. pomocy technicznej lub inną organizacją opierają się na posiadaniu wspólnego właściciela, wspólnym zarządzaniu, wspólnym kierownictwie lub personelu, współdzielonych zasobach, wspólnych finansach, wspólnych umowach lub marketingu oraz wspólnej płatności prowizji od sprzedaży bądź innej zachęty do rekomendowania usług nowym klientom.

6. Weryfikatorzy nie zlecają na zewnątrz niezależnego przeglądu ani sporządzenia sprawozdań z weryfikacji.

7. W przypadku gdy weryfikatorzy zlecają na zewnątrz inne działania weryfikacyjne, spełniają wymogi określone w normie zharmonizowanej, o której mowa w art. 42 ust. 2.

Zlecanie osobom fizycznym prowadzenia działań weryfikacyjnych nie stanowi jednak zlecania na zewnątrz, o którym mowa w akapicie pierwszym, jeśli weryfikator, zlecając działania takim osobom, bierze pełną odpowiedzialność za działania weryfikacyjne realizowane przez personel kontraktowy. W przypadku zlecania osobom fizycznym prowadzenia działań weryfikacyjnych weryfikator wymaga od tych osób podpisania uzgodnienia, że przestrzegają one procedur weryfikatora i że nie zachodzi konflikt interesów przy przeprowadzaniu tych działań weryfikacyjnych.

8. Weryfikatorzy ustanawiają, dokumentują, wdrażają i utrzymują procedurę mającą na celu zapewnienie ich stałej bezstronności i niezależności, a także odnośnie do części tego samego podmiotu prawnego, innych organizacji, o których mowa w ust. 5, oraz personelu i pracowników kontraktowych uczestniczących w weryfikacji. Taka procedura obejmuje mechanizm zabezpieczający bezstronność i niezależność weryfikatora oraz spełnia odnośne wymogi określone w normie zharmonizowanej, o której mowa w art. 42 ust. 2.

9. Podczas weryfikacji tego samego przedsiębiorstwa co w poprzednim roku weryfikator ocenia ryzyko dla bezstronności i wprowadza środki w celu ograniczenia ryzyka dla bezstronności.

10. Jeżeli audytor wiodący MRW w transporcie morskim przeprowadza w odniesieniu do danego przedsiębiorstwa roczne weryfikacje raportów na poziomie przedsiębiorstwa przez okres sześciu kolejnych lat, taki audytor wiodący MRW w transporcie morskim przerywa świadczenie usług weryfikacji raportów na poziomie przedsiębiorstwa w odniesieniu do tego samego przedsiębiorstwa na okres trzech następujących po sobie lat. Maksymalny okres sześciu lat obejmuje weryfikacje raportów na poziomie przedsiębiorstwa przeprowadzone na rzecz przedsiębiorstwa rozpoczęte po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia.

ROZDZIAŁ IV

## AKREDYTACJA WERYFIKATORÓW

*Artykuł 46*

### Akredytacja weryfikatorów

1. Jeżeli w niniejszym rozporządzeniu lub rozporządzeniu (UE) 2015/757 nie ustanowiono szczegółowych przepisów dotyczących akredytacji weryfikatorów, zastosowanie mają odpowiednie przepisy rozporządzenia (WE) nr 765/2008.

2. W odniesieniu do minimalnych wymogów w zakresie akredytacji oraz wymogów dotyczących jednostek akredytujących stosuje się, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 765/2008, normę zharmonizowaną w zakresie wymogów ogólnych dla jednostek akredytujących, które prowadzą akredytację jednostek oceniających zgodność ([14]).

*Artykuł 47*

### Zakres akredytacji

Zakres akredytacji weryfikatorów obejmuje ocenę planów monitorowania oraz weryfikację raportów emisji, częściowych raportów emisji i raportów na poziomie przedsiębiorstwa.

([14]) Norma ISO/IEC 17029:2019 (Ocena zgodności – Ogólne zasady i wymagania dla jednostek walidujących i weryfikujących), do której odniesienie zawarto w załączniku II do decyzji wykonawczej Komisji (UE) 2020/1835 z dnia 3 grudnia 2020 r. w sprawie norm zharmonizowanych dotyczących akredytacji i oceny zgodności (Dz.U. L 408 z 4.12.2020, s. 6).

*Artykuł 48*

**Cele procesu akredytacji**

W trakcie procesu akredytacji oraz corocznego nadzoru akredytowanych weryfikatorów zgodnie z art. 50–55 krajowe jednostki akredytujące oceniają, czy weryfikator i jego personel podejmujący działania weryfikacyjne:

a) posiadają kompetencje do oceny planów monitorowania i weryfikacji raportów emisji, częściowych raportów emisji i raportów na poziomie przedsiębiorstwa zgodnie z niniejszym rozporządzeniem;

b) faktycznie oceniają plany monitorowania i weryfikują raporty emisji, częściowe raporty emisji i raporty na poziomie przedsiębiorstwa zgodnie z niniejszym rozporządzeniem;

c) spełniają wymogi dotyczące weryfikatorów, o których mowa w art. 37–45, w tym pod względem bezstronności i niezależności.

*Artykuł 49*

**Wnioski o akredytację**

1. Wnioski o akredytację zawierają informacje wymagane na podstawie normy zharmonizowanej, o której mowa w art. 46 ust. 2.

2. Przed rozpoczęciem oceny, o której mowa w art. 50, weryfikator ubiegający się o akredytację („wnioskodawca") udostępnia ponadto krajowej jednostce akredytującej informacje dotyczące następujących kwestii:

a) procedur i procesów, o których mowa w art. 42 ust. 1, oraz systemu zarządzania jakością, o którym mowa w art. 42 ust. 3;

b) kryteriów w zakresie kompetencji, o których mowa w art. 37 ust. 2 lit. a) i b), wyników procedury zachowania kompetencji, o której mowa w tym artykule, a także pozostałą odnośną dokumentację dotyczącą kompetencji całego personelu zaangażowanego w działania weryfikacyjne, o której mowa w art. 39 i 40;

c) procedury zapewniającej stałą bezstronność i niezależność, o której mowa w art. 45 ust. 8, z uwzględnieniem odnośnych rejestrów dotyczących bezstronności i niezależności wnioskodawcy i jego personelu;

d) ekspertów technicznych i głównego personelu zaangażowanych w ocenę planów monitorowania oraz weryfikację raportów emisji, częściowych raportów emisji i raportów na poziomie przedsiębiorstwa;

e) procedur i procesów zapewnienia właściwej weryfikacji, w tym dotyczących wewnętrznej dokumentacji weryfikacji, o której mowa w art. 43;

f) odnośnych rejestrów, o których mowa w art. 44;

g) wszystkich innych informacji wymaganych przez krajową jednostkę akredytującą.

*Artykuł 50*

**Ocena**

1. Do celów oceny, o której mowa w art. 48, zespół oceniający powołany zgodnie z art. 57 podejmuje co najmniej następujące działania:

a) dokonuje przeglądu wszystkich odnośnych dokumentów i rejestrów, dostarczonych przez wnioskodawcę zgodnie z art. 49;

b) przeprowadza wizytę w obiekcie w celu dokonania przeglądu reprezentatywnej próby wewnętrznej dokumentacji z weryfikacji oraz oceny wdrożenia systemu zarządzania jakością wnioskodawcy oraz procedur lub procesów dotyczących działań weryfikacyjnych, o których mowa w art. 42;

c) obserwuje działania i kompetencje reprezentatywnej liczby członków personelu wnioskodawcy uczestniczącego w ocenie planów monitorowania i weryfikacji raportów emisji, częściowych raportów emisji i raportów na poziomie przedsiębiorstwa, aby zagwarantować, że działają oni zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

2. Zespół oceniający przeprowadza działania wymienione w ust. 1 zgodnie z wymogami określonymi w normie zharmonizowanej, o której mowa w art. 46 ust. 2.

3. Zespół oceniający zgłasza wnioskodawcy ustalenia i wszelkie niezgodności i zwraca się o odpowiedź, zgodnie z wymogami określonymi w normie zharmonizowanej, o której mowa w art. 46 ust. 2.

4. Wnioskodawca podejmuje działania naprawcze w związku z wszelkimi niezgodnościami zgłoszonymi zgodnie z ust. 3 oraz przedkłada odpowiedź wraz ze wskazaniem, jakie działania podjął lub planuje podjąć w określonym przez krajową jednostkę akredytującą terminie w celu usunięcia niezgodności.

5. Krajowa jednostka akredytująca dokonuje analizy odpowiedzi przedłożonej przez wnioskodawcę zgodnie z ust. 4.

6. Jeśli krajowa jednostka akredytująca stwierdzi, że odpowiedź wnioskodawcy lub podjęte działania są niewystarczające lub nieskuteczne, zwraca się do wnioskodawcy o przedłożenie dalszych informacji lub podjęcie dalszych działań.

7. Krajowa jednostka akredytująca może również domagać się dowodów lub przeprowadzić uzupełniającą ocenę skuteczności podjęcia działań naprawczych.

*Artykuł 51*

**Decyzja w sprawie akredytacji oraz certyfikat akredytacji**

1. Przygotowując i podejmując decyzję w sprawie udzielenia, przedłużenia lub odnowienia akredytacji wnioskodawcy, krajowa jednostka akredytująca uwzględnia wymogi określone w normie zharmonizowanej, o której mowa w art. 46 ust. 2.

2. Jeśli krajowa jednostka akredytująca podejmie decyzję o udzieleniu lub odnowieniu akredytacji wnioskodawcy, wydaje mu odpowiedni certyfikat akredytacji. Certyfikat akredytacji wydaje się w odniesieniu do wszystkich działań weryfikacyjnych prowadzonych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2015/757.

3. Certyfikat akredytacji zawiera co najmniej informacje wymagane na podstawie normy zharmonizowanej, o której mowa w art. 46 ust. 2.

4. Certyfikat akredytacji pozostaje ważny przez okres nie dłuższy niż pięć lat po dacie wydania go przez krajową jednostkę akredytującą.

*Artykuł 52*

**Coroczny nadzór**

1. Krajowa jednostka akredytująca przeprowadza coroczny nadzór każdego weryfikatora, któremu wydała certyfikat akredytacji. Nadzór ten obejmuje co najmniej:

a) wizytę w obiekcie, o której mowa w art. 50 ust. 1 lit. b);

b) obserwację działań i ocenę kompetencji reprezentatywnej liczby członków personelu weryfikatora zgodnie z art. 50 ust. 1 lit. c).

2. Krajowa jednostka akredytująca przeprowadza pierwszy nadzór weryfikatora zgodnie z ust. 1 w ciągu 12 miesięcy od daty wydania certyfikatu akredytacji.

3. Planowanie nadzoru umożliwia krajowej jednostce akredytującej ocenę reprezentatywnych prób działań weryfikatora objętych zakresem certyfikatu akredytacji oraz personelu zaangażowanego w działania weryfikacyjne zgodnie z wymogami określonymi w normie zharmonizowanej, o której mowa w art. 46 ust. 2.

4. Na podstawie wyników nadzoru krajowa jednostka akredytująca podejmuje decyzję o utrzymaniu akredytacji.

5. Jeśli weryfikator przeprowadza weryfikację na rzecz przedsiębiorstwa przypisanego danemu organowi administrującemu w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie krajowej jednostki akredytującej, która akredytowała weryfikatora, krajowa jednostka akredytująca, która akredytowała weryfikatora, może zwrócić się do krajowej jednostki akredytującej tego innego państwa członkowskiego o przeprowadzenie działań nadzorczych w jej imieniu i na jej odpowiedzialność.

*Artykuł 53*

**Ponowna ocena**

1. Krajowa jednostka akredytująca, która wydała certyfikat akredytacji, dokonuje przed jego wygaśnięciem ponownej oceny weryfikatora w celu stwierdzenia, czy można przedłużyć ważność certyfikatu.

2. Planowanie w zakresie ponownej oceny zapewnia, aby krajowa jednostka akredytująca oceniła reprezentatywną próbę działań weryfikatora objętych certyfikatem.

3. Planując i prowadząc ponowną ocenę, krajowa jednostka akredytująca spełnia wymogi określone w normie zharmonizowanej, o której mowa w art. 46 ust. 2.

*Artykuł 54*

**Ocena specjalna**

1. Krajowa jednostka akredytująca może w dowolnym terminie przeprowadzić ocenę specjalną weryfikatora w celu upewnienia się, że nadal spełnia on wymogi niniejszego rozporządzenia.

2. W celu umożliwienia krajowej jednostce akredytującej podjęcia decyzji o potrzebie przeprowadzenia oceny specjalnej weryfikator bezzwłocznie informuje krajową jednostkę akredytującą o wszelkich istotnych zmianach mających znaczenie dla jego akredytacji w odniesieniu do dowolnego aspektu jego statusu lub działalności.

Istotne zmiany obejmują zmiany wymienione w normie zharmonizowanej, o której mowa w art. 46 ust. 2.

*Artykuł 55*

**Środki administracyjne**

1. Krajowa jednostka akredytująca może zawiesić lub cofnąć akredytację weryfikatora, jeśli weryfikator nie spełnia wymogów niniejszego rozporządzenia.

2. Krajowa jednostka akredytująca zawiesza lub cofa akredytację weryfikatora na jego wniosek.

3. Krajowa jednostka akredytująca ustanawia, dokumentuje, wdraża i utrzymuje procedurę w zakresie zawieszenia i cofnięcia akredytacji zgodnie z normą zharmonizowaną, o której mowa w art. 46 ust. 2.

4. Krajowa jednostka akredytująca zawiesza akredytację, jeżeli weryfikator:

a) dopuścił się poważnego naruszenia wymogów niniejszego rozporządzenia;

b) uporczywie i wielokrotnie uchybiał wymogom niniejszego rozporządzenia;

c) naruszył inne szczegółowe warunki ustanowione przez krajową jednostkę akredytującą.

5. Krajowa jednostka akredytująca cofa akredytację weryfikatora, jeśli:

a) weryfikator nie wyeliminował okoliczności stanowiących podstawę decyzji o zawieszeniu certyfikatu akredytacji;

b) członka ścisłego kierownictwa weryfikatora lub personelu weryfikatora, który uczestniczył w działaniach weryfikacyjnych na podstawie niniejszego rozporządzenia, uznano winnymi oszustwa;

c) weryfikator celowo przedstawił nieprawdziwe informacje lub celowo zataił informacje.

6. Od decyzji krajowej jednostki akredytującej o zawieszeniu lub cofnięciu akredytacji zgodnie z ust. 1, 4 i 5 przysługuje odwołanie zgodnie z procedurami ustanowionymi przez państwa członkowskie zgodnie z art. 5 ust. 5 rozporządzenia (WE) nr 765/2008.

7. Decyzje krajowej jednostki akredytującej o zawieszeniu lub cofnięciu akredytacji wchodzą w życie z chwilą doręczenia ich weryfikatorowi. Krajowa jednostka akredytująca uwzględnia wpływ na działania prowadzone przed wydaniem tych decyzji, biorąc pod uwagę charakter braku zgodności.

8. Krajowa jednostka akredytująca uchyla zawieszenie certyfikatu akredytacji, jeśli otrzymała zadowalające informacje pozwalające jej stwierdzić, że weryfikator spełnia wymogi niniejszego rozporządzenia.

ROZDZIAŁ V

## WYMOGI DOTYCZĄCE KRAJOWYCH JEDNOSTEK AKREDYTUJĄCYCH

*Artykuł 56*

### Wymogi dotyczące krajowych jednostek akredytujących

1. Jeżeli w niniejszym rozporządzeniu lub rozporządzeniu (UE) 2015/757 nie ustanowiono wymogów dotyczących krajowych jednostek akredytujących, zastosowanie mają odpowiednie przepisy rozporządzenia (WE) nr 765/2008.

2. Do celów niniejszego rozporządzenia krajowe jednostki akredytujące wyznaczone na podstawie art. 4 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 765/2008 wykonują swoje funkcje zgodnie z wymogami określonymi w normie zharmonizowanej, o której mowa w art. 46 ust. 2.

*Artykuł 57*

### Zespół oceniający

1. Krajowa jednostka akredytująca wyznacza zespół oceniający dla każdej oceny przeprowadzanej zgodnie z wymogami normy zharmonizowanej, o której mowa w art. 46 ust. 2.

2. Zespół oceniający składa się z asesora wiodącego odpowiedzialnego za przeprowadzenie oceny zgodnie z niniejszym rozporządzeniem oraz, w razie konieczności, odpowiedniej liczby asesorów lub ekspertów technicznych posiadających odpowiednią wiedzę i doświadczenie w określonym zakresie akredytacji.

3. W skład zespołu oceniającego musi wchodzić co najmniej jedna osoba posiadająca następujące umiejętności:

a) wystarczającą znajomość rozporządzenia (UE) 2015/757, dyrektywy 2003/87/WE, niniejszego rozporządzenia i innych odpowiednich przepisów, o których mowa w art. 39 ust. 2 lit. a);

b) kompetencje i wiedzę wymagane do oceny działań weryfikacyjnych, o których mowa w art. 4–36, oraz wystarczającą wiedzę na temat właściwości różnych rodzajów statków oraz monitorowania i raportowania emisji gazów cieplarnianych, zużycia paliwa i innych istotnych informacji zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2015/757.

*Artykuł 58*

### Wymogi w zakresie kompetencji asesorów

1. Asesorzy muszą posiadać kompetencje niezbędne do prowadzenia działań na podstawie art. 50–55. W tym celu asesor:

a) spełnia wymogi zharmonizowanej normy, o której mowa w art. 46 ust. 2;

b) dysponuje wystarczającą wiedzą w zakresie audytu danych i informacji, o której mowa w art. 39 ust. 2 lit. b), uzyskaną w drodze szkoleń, bądź dzięki dostępowi do osoby dysponującej wiedzą i doświadczeniem w zakresie takich danych i informacji;

c) dysponuje wystarczającą znajomością odpowiednich przepisów, a także obowiązujących wytycznych, o których mowa w art. 39 ust. 2 lit. a).

2. Oprócz spełnienia wymogów w zakresie kompetencji określonych w ust. 1 asesorzy wiodący wykazują kompetencje w zakresie kierowania zespołem oceniającym i są odpowiedzialni za przeprowadzenie oceny zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

3. Oprócz spełnienia wymogów w zakresie kompetencji określonych w ust. 1 osoby dokonujące przeglądu wewnętrznego oraz osoby podejmujące decyzje w sprawie udzielenia, rozszerzenia lub odnowienia akredytacji dysponują wiedzą i doświadczeniem wystarczającymi do oceny akredytacji.

*Artykuł 59*

**Eksperci techniczni**

1. Krajowa jednostka akredytująca może włączać do zespołu oceniającego ekspertów technicznych zapewniających szczegółową wiedzę teoretyczną i fachową w danej dziedzinie, niezbędną do wsparcia asesora wiodącego lub asesora.

2. Ekspert techniczny musi posiadać kompetencje niezbędne do skutecznego wsparcia asesora wiodącego i asesora w dziedzinie, w zakresie której potrzebna jest wiedza teoretyczna i fachowa takiego eksperta. Ponadto ekspert techniczny:

a) dysponuje wystarczającą znajomością odpowiednich przepisów, a także obowiązujących wytycznych, o których mowa w art. 39 ust. 2 lit. a);

b) w wystarczającym stopniu rozumie działania weryfikacyjne.

3. Eksperci techniczni podejmują się wskazanych zadań pod kierownictwem i na pełną odpowiedzialność asesora wiodącego danego zespołu oceniającego.

*Artykuł 60*

**Skargi**

W przypadku gdy krajowa jednostka akredytująca otrzymuje skargę dotyczącą weryfikatora od organu administrującego w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego, przedsiębiorstwa, odnośnego państwa bandery w przypadku statków pływających pod banderą państwa członkowskiego bądź innych zainteresowanych stron, wówczas jednostka ta w rozsądnym terminie, ale nie później niż trzy miesiące od daty otrzymania skargi:

a) podejmuje decyzję dotyczącą zasadności skargi;

b) zapewnia odnośnemu weryfikatorowi możliwość przedstawienia swoich uwag;

c) podejmuje właściwe działania w związku ze skargą;

d) dokonuje rejestracji skargi i podjętych działań;

e) udziela odpowiedzi skarżącemu.

*Artykuł 61*

**Ocena wzajemna**

1. W przypadku gdy krajowe jednostki akredytujące podlegają regularnej ocenie wzajemnej zgodnie z art. 10 rozporządzenia (WE) nr 765/2008, jednostka uznana na mocy art. 14 rozporządzenia (WE) nr 765/2008 wdraża odpowiednie kryteria oceny wzajemnej oraz skuteczny i niezależny proces oceny wzajemnej, aby ocenić, czy:

a) krajowa jednostka akredytująca podlegająca ocenie wzajemnej przeprowadziła działania akredytacyjne zgodnie z art. 46–55;

b) krajowa jednostka akredytująca podlegająca ocenie wzajemnej spełniła wymogi określone w art. 56–63.

Kryteria obejmują wymogi w zakresie kompetencji dotyczące osób i zespołów dokonujących oceny wzajemnej właściwe dla rozporządzenia (UE) 2015/757 oraz dla systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych ustanowionego dyrektywą 2003/87/WE.

2. Jednostka uznana na mocy art. 14 rozporządzenia (WE) nr 765/2008 publikuje wynik oceny wzajemnej krajowej jednostki akredytującej, o której mowa w ust. 1, oraz informuje o nim Komisję, krajowe organy odpowiedzialne za krajowe jednostki akredytujące w państwach członkowskich oraz organy administrujące w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego lub punkt kontaktowy, o którym mowa w art. 64 niniejszego rozporządzenia.

3. Niezależnie od art. 10 rozporządzenia (WE) nr 765/2008, w przypadku gdy krajowa jednostka akredytująca z powodzeniem przejdzie ocenę wzajemną zorganizowaną przez jednostkę uznaną na mocy art. 14 rozporządzenia (WE) nr 765/2008 przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, taka krajowa jednostka akredytująca jest zwolniona z wymogu poddania się nowej ocenie wzajemnej po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia, o ile jest w stanie wykazać zgodność z niniejszym rozporządzeniem.

W tym celu krajowa jednostka akredytująca przedkłada wniosek i niezbędną dokumentację jednostce uznanej na mocy art. 14 rozporządzenia (WE) nr 765/2008.

Jednostka uznana na mocy art. 14 rozporządzenia (WE) nr 765/2008 decyduje, czy spełniono warunki udzielenia zwolnienia.

Zwolnienie stosuje się przez okres nie dłuższy niż trzy lata od daty powiadomienia krajowej jednostki akredytującej o decyzji.

*Artykuł 62*

**Wzajemne uznawanie weryfikatorów**

Niezależnie od art. 11 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 765/2008, w przypadku gdy dana krajowa jednostka akredytująca nie przeszła pełnego procesu oceny wzajemnej, państwa członkowskie akceptują certyfikaty akredytacji weryfikatorów akredytowanych przez taką krajową jednostkę akredytującą, pod warunkiem że jednostka uznana na mocy art. 14 rozporządzenia (WE) nr 765/2008 rozpoczęła ocenę wzajemną i nie stwierdziła w odniesieniu do tej krajowej jednostki akredytującej żadnych przypadków braku zgodności z niniejszym rozporządzeniem.

*Artykuł 63*

**Monitorowanie świadczonych usług**

W przypadku stwierdzenia przez państwo członkowskie, w trakcie inspekcji prowadzonej zgodnie z art. 31 ust. 4 dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ([15]), że weryfikator nie przestrzega niniejszego rozporządzenia, organ administrujący w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego lub krajowa jednostka akredytująca tego państwa członkowskiego informuje krajową jednostkę akredytującą, która akredytowała weryfikatora.

Krajowa jednostka akredytująca, która akredytowała weryfikatora, traktuje taką informację jako skargę w rozumieniu art. 60 i podejmuje odpowiednie działania oraz przekazuje odpowiedź organowi administrującemu w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego lub krajowej jednostce akredytującej zgodnie z art. 67 ust. 2 akapit drugi.

([15]) Dyrektywa 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca usług na rynku wewnętrznym (Dz.U. L 376 z 27.12.2006, s. 36).

ROZDZIAŁ VI

**WYMIANA INFORMACJI**

*Artykuł 64*

**Wymiana informacji i punkty kontaktowe**

1. Państwa członkowskie ustanawiają efektywną wymianę właściwych informacji i skuteczną współpracę między swoimi krajowymi jednostkami akredytującymi a organem administrującym w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego.

2. W przypadku wyznaczenia w państwie członkowskim więcej niż jednego organu na podstawie art. 18 dyrektywy 2003/87/WE, państwo członkowskie upoważnia jeden z takich organów do pełnienia funkcji punktu kontaktowego na potrzeby wymiany informacji, koordynacji współpracy, o której mowa w ust. 1, oraz działań, o których mowa w art. 64–71.

*Artykuł 65*

**Program prac akredytacyjnych i sprawozdanie z wykonywanych zadań**

1. Do dnia 31 grudnia każdego roku krajowa jednostka akredytująca udostępnia swój program prac akredytacyjnych organowi administrującemu w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego każdego państwa członkowskiego, przy czym taki program zawiera wykaz weryfikatorów akredytowanych przez daną krajową jednostkę akredytującą. W odniesieniu do każdego weryfikatora program prac akredytacyjnych obejmuje następujące informacje:

a) informacje o działaniach zaplanowanych przez krajową jednostkę akredytującą w odniesieniu do danego weryfikatora, w tym o działaniach w ramach nadzoru i ponownej oceny;

b) terminy przewidywanych audytów obserwacyjnych, które ma przeprowadzić krajowa jednostka akredytująca w celu oceny weryfikatora;

c) informację, czy krajowa jednostka akredytująca wystąpiła do krajowej jednostki akredytującej innego państwa członkowskiego o przeprowadzenie działań nadzorczych zgodnie z art. 52 ust. 5.

W przypadku wystąpienia zmian w informacjach, o których mowa w akapicie pierwszym, krajowa jednostka akredytująca przedkłada organowi administrującemu w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego zaktualizowany program prac do dnia 31 stycznia każdego roku.

2. Po przedstawieniu programu prac akredytacyjnych zgodnie z ust. 1 organ administrujący w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego przekazuje krajowej jednostce akredytującej wszelkie istotne informacje, w tym dotyczące ewentualnych obowiązujących krajowych przepisów i wytycznych.

3. Do dnia 1 czerwca każdego roku krajowa jednostka akredytująca udostępnia organowi administrującemu w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego sprawozdanie z wykonywanych zadań. W odniesieniu do każdego weryfikatora akredytowanego przez taką krajową jednostkę akredytującą sprawozdanie z wykonywanych zadań musi obejmować następujące informacje:

a) szczegółowe informacje o akredytacji weryfikatorów nowo akredytowanych przez krajową jednostkę akredytującą;

b) podsumowanie wyników działań w ramach nadzoru i ponownej oceny prowadzonych przez krajową jednostkę akredytującą;

c) podsumowanie wyników przeprowadzonych ocen specjalnych, w tym powody przeprowadzenia takich ocen specjalnych;

d) informacje o wszelkich skargach na weryfikatora złożonych od czasu ostatniego sprawozdania z wykonywanych zadań oraz o działaniach podjętych przez krajową jednostkę akredytującą;

e) szczegółowe informacje na temat działań podjętych przez krajową jednostkę akredytującą w odpowiedzi na informacje przekazane przez organ administrujący w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego.

*Artykuł 66*

**Wymiana informacji o środkach administracyjnych**

Jeśli krajowa jednostka akredytująca wprowadziła w stosunku do weryfikatora środki administracyjne na podstawie art. 55 lub jeśli zostanie uchylona decyzja o zawieszeniu akredytacji lub w wyniku apelacji zostanie podjęta decyzja uchylająca decyzję krajowej jednostki akredytującej o wprowadzeniu środków administracyjnych, o których mowa w art. 55, krajowa jednostka akredytująca informuje o tym fakcie organ administrujący w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego i krajową jednostkę akredytującą każdego państwa członkowskiego.

*Artykuł 67*

**Wymiana informacji z organem administrującym w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego**

1. Odpowiedzialny organ administrujący co roku przekazuje krajowej jednostce akredytującej, która akredytowała podlegającego jej odpowiedzialności weryfikatora przeprowadzającego weryfikację na rzecz przedsiębiorstwa, co najmniej następujące informacje:

a) odnośne wyniki z kontroli raportu emisji, częściowego raportu emisji, raportów na poziomie przedsiębiorstwa oraz sprawozdań z weryfikacji, w szczególności wszelkie przypadki wystąpienia uchybień w zgłoszonych danych, które sprawiły, że dane te nie spełniały wymogów przewidzianych w rozporządzeniu (UE) 2015/757, dyrektywie 2003/87/WE, rozporządzeniu wykonawczym (UE) 2016/1927, rozporządzeniu wykonawczym (UE) 2016/1928 lub niniejszym rozporządzeniu;

b) wyniki inspekcji przeprowadzonej w przedsiębiorstwie, jeśli takie wyniki są istotne dla krajowej jednostki akredytującej w odniesieniu do akredytacji weryfikatora i nadzoru nad nim lub jeśli takie wyniki obejmują ewentualne przypadki stwierdzenia uchybień w danych, które sprawiły, że dane te nie spełniały wymogów przewidzianych w rozporządzeniu (UE) 2015/757, dyrektywie 2003/87/WE, rozporządzeniu wykonawczym (UE) 2016/1927, rozporządzeniu wykonawczym (UE) 2016/1928 lub niniejszym rozporządzeniu;

c) wyniki oceny wewnętrznej dokumentacji weryfikacji takiego weryfikatora, jeśli organ administrujący w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego ocenił wewnętrzną dokumentację weryfikacji na podstawie art. 43 ust. 3;

d) skargi dotyczące takiego weryfikatora otrzymane przez organ administrujący w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego.

2. Jeśli informacje, o których mowa w ust. 1, zawierają dowody, że organ administrujący w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego stwierdził wystąpienie uchybień w zgłoszonych danych, które sprawiły, że dane te nie spełniały wymogów przewidzianych w rozporządzeniu (UE) 2015/757, dyrektywie 2003/87/WE, rozporządzeniu wykonawczym (UE) 2016/1927, rozporządzeniu wykonawczym (UE) 2016/1928 lub niniejszym rozporządzeniu, krajowa jednostka akredytująca uznaje przekazane jej o tym informacje za skargę organu administrującego w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego dotyczącą takiego weryfikatora w rozumieniu art. 60.

Krajowa jednostka akredytująca podejmuje właściwe działania w celu rozpatrzenia takich informacji i udziela odpowiedzi organowi administrującemu w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego w rozsądnym terminie, ale nie później niż w ciągu trzech miesięcy od daty ich otrzymania. Odpowiadając organowi administrującemu w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego, krajowa jednostka akredytująca informuje go o podjętych działaniach i, w stosownych przypadkach, o środkach administracyjnych zastosowanych wobec weryfikatora.

*Artykuł 68*

**Wymiana informacji o nadzorze**

1. Jeśli do krajowej jednostki akredytującej państwa członkowskiego odpowiedzialnego za przedsiębiorstwo, na rzecz którego weryfikator prowadzi weryfikację, zwrócono się, na podstawie art. 52 ust. 5, o przeprowadzenie działań nadzorczych, krajowa jednostka akredytująca zgłasza swoje ustalenia krajowej jednostce akredytującej, która akredytowała weryfikatora, o ile obie krajowe jednostki akredytujące nie uzgodniły inaczej.

2. Krajowa jednostka akredytująca, która akredytowała weryfikatora, uwzględnia ustalenia, o których mowa w ust. 1, przy ocenie, czy weryfikator spełnia wymogi niniejszego rozporządzenia.

3. Jeśli ustalenia, o których mowa w ust. 1, zawierają dowody, że weryfikator nie przestrzega niniejszego rozporządzenia, krajowa jednostka akredytująca, która akredytowała weryfikatora, podejmuje właściwe działania na podstawie niniejszego rozporządzenia oraz informuje krajową jednostkę akredytującą, która prowadziła działania nadzorcze, o:

a) działaniach podjętych przez krajową jednostkę akredytującą, która akredytowała weryfikatora;

b) w stosownych przypadkach, o działaniach podjętych przez weryfikatora w związku z ustaleniami;

c) w stosownych przypadkach, o środkach administracyjnych zastosowanych w stosunku do weryfikatora.

*Artykuł 69*

**Wymiana informacji z państwem członkowskim, w którym ma siedzibę weryfikator**

Jeśli akredytacji udzieliła weryfikatorowi krajowa jednostka akredytująca w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie, w którym ma siedzibę weryfikator, program prac akredytacyjnych i sprawozdanie z wykonywanych zadań, o którym mowa w art. 65, przekazuje się również organowi administrującemu w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego państwa członkowskiego, w którym weryfikator ma siedzibę.

*Artykuł 70*

**Bazy danych akredytowanych weryfikatorów**

1. Krajowe jednostki akredytujące ustanawiają i prowadzą bazę danych, która jest publicznie dostępna i zawiera następujące informacje:

a) imię i nazwisko/nazwę, numer akredytacji i adres prowadzenia działalności każdego weryfikatora akredytowanego przez krajową jednostkę akredytującą;

b) datę udzielenia akredytacji oraz datę wygaśnięcia akredytacji;

c) informacje o środkach administracyjnych zastosowanych w stosunku do weryfikatora.

2. O wszelkich zmianach w statusie weryfikatorów informuje się Komisję przy użyciu odpowiedniego standardowego szablonu.

3. Jednostka uznana na mocy art. 14 rozporządzenia (WE) nr 765/2008 ułatwia i harmonizuje dostęp do krajowych baz danych w celu zapewnienia skutecznej i racjonalnej pod względem kosztów komunikacji między krajowymi jednostkami akredytującymi, weryfikatorami, przedsiębiorstwami i organami administrującymi w odniesieniu do przedsiębiorstwa żeglugowego. Jednostka uznana na mocy art. 14 rozporządzenia (WE) nr 765/2008 może połączyć takie bazy danych w jedną scentralizowaną bazę danych.

*Artykuł 71*

**Przekazywanie informacji przez weryfikatorów**

1. W celu umożliwienia krajowej jednostce akredytującej sporządzenia programu prac akredytacyjnych i sprawozdania z wykonywanych zadań, o których mowa w art. 65, do dnia 15 listopada każdego roku weryfikator przesyła krajowej jednostce akredytującej, która akredytowała takiego weryfikatora, następujące informacje:

a) planowany czas i miejsce weryfikacji, które weryfikator planuje przeprowadzić;

b) adres i dane kontaktowe przedsiębiorstw, których plany monitorowania, raporty emisji, częściowe raporty emisji lub raporty na poziomie przedsiębiorstwa podlegają weryfikacji z jego strony;

c) imiona i nazwiska członków zespołu weryfikacyjnego.

2. Jeśli w informacjach, o których mowa w ust. 1, nastąpiły zmiany, weryfikator zgłasza takie zmiany krajowej jednostce akredytującej w uzgodnionych z nią ramach czasowych.

ROZDZIAŁ VII

**ZATWIERDZANIE PLANÓW MONITOROWANIA PRZEZ ORGANY ADMINISTRUJĄCE**

*SEKCJA 1*

***Zatwierdzanie planów monitorowania***

*Artykuł 72*

**Przepisy ogólne dotyczące zatwierdzania planów monitorowania przez odpowiedzialne organy administrujące**

Do celów zatwierdzania planów monitorowania zgodnie z art. 6 ust. 8 rozporządzenia (UE) 2015/757 każdy odpowiedzialny organ administrujący wprowadza środki niezbędne do zapewnienia zgodności planów monitorowania z wymogami ustanowionymi w art. 6 i załącznikach I i II do tego rozporządzenia, należycie uwzględniając konkluzje weryfikatora dotyczące oceny planów monitorowania.

*Artykuł 73*

**Informacje przekazywane przez przedsiębiorstwa odpowiedzialnym organom administrującym**

Przedsiębiorstwo przekazuje odpowiedzialnemu organowi administrującemu konkluzje weryfikatora z oceny planu monitorowania oraz wszelkie dodatkowe informacje, które umożliwią mu przeprowadzenie procedur zatwierdzania.

*Artykuł 74*

**Proces zatwierdzania**

1. Odpowiedzialny organ administrujący bezzwłocznie powiadamia przedsiębiorstwo o zatwierdzeniu planu monitorowania przy użyciu zautomatyzowanych systemów i formatów wymiany danych.

2. Jeżeli odpowiedzialny organ administrujący nie zatwierdzi planu monitorowania, bezzwłocznie informuje przedsiębiorstwo o tym fakcie, wyjaśniając powody odmowy zatwierdzenia, aby umożliwić przedsiębiorstwu dokonanie rewizji planu monitorowania.

Zainteresowane przedsiębiorstwo dokonuje stosownej rewizji swojego planu monitorowania. Przedsiębiorstwo przedkłada zrewidowany plan monitorowania w celu poddania go ponownej ocenie przez weryfikatora wraz z powodami odmowy jego zatwierdzenia przedstawionymi przez odpowiedzialny organ administrujący. Gdy zrewidowany plan monitorowania zostanie oceniony przez weryfikatora jako zgodny z wymogami ustanowionymi w art. 6 i 7 rozporządzenia (UE) 2015/757, przedsiębiorstwo ponownie przedkłada ten plan do zatwierdzenia odpowiedzialnemu organowi administrującemu.

*SEKCJA 2*

***Zatwierdzanie zmian w planie monitorowania***

*Artykuł 75*

**Przepisy ogólne dotyczące zatwierdzania zmian w planach monitorowania przez odpowiedzialne organy administrujące**

1. Przedsiębiorstwo bezzwłocznie przedkłada swój zmieniony plan monitorowania odpowiedzialnemu organowi administrującemu po otrzymaniu od weryfikatora powiadomienia potwierdzającego zgodność planu monitorowania z wymogami lub – jeżeli chodzi o zmiany w planie monitorowania dokonywane zgodnie z art. 7 ust. 2 lit. a) rozporządzenia (UE) 2015/757 – po przekazaniu weryfikatorom zgłoszenia zgodnie z art. 7 ust. 3 tego rozporządzenia.

2. Do celów zatwierdzania zmian w planach monitorowania zgodnie z art. 7 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2015/757 każdy odpowiedzialny organ administrujący wprowadza środki niezbędne do zapewnienia zgodności zmienionych planów monitorowania z wymogami ustanowionymi w art. 6 i załącznikach I i II do tego rozporządzenia, należycie uwzględniając konkluzje weryfikatora dotyczące oceny planów monitorowania.

*Artykuł 76*

**Informacje przekazywane przez przedsiębiorstwa odpowiedzialnym organom administrującym**

1. Przedsiębiorstwo przekazuje odpowiedzialnemu organowi administrującemu konkluzje z oceny zmienionego planu monitorowania oraz wszelkie dodatkowe informacje, które umożliwią mu przeprowadzenie procedur zatwierdzania.

2. Jeżeli chodzi o zmiany dokonywane na podstawie art. 7 ust. 2 lit. a) rozporządzenia (UE) 2015/757, przedsiębiorstwo przedkłada odpowiedzialnemu organowi administrującemu dowody potwierdzające zmianę przedsiębiorstwa, a także wskazuje, czy plan monitorowania został zatwierdzony przez odpowiedzialny organ administrujący przed zmianą przedsiębiorstwa, przedstawiając dowody potwierdzające w przypadku, gdy ten organ administrujący różni się od aktualnego organu administrującego.

*Artykuł 77*

**Proces zatwierdzania**

1. Odpowiedzialny organ administrujący bezzwłocznie powiadamia przedsiębiorstwo o zatwierdzeniu zmienionego planu monitorowania przy użyciu zautomatyzowanych systemów i formatów wymiany danych.

2. Jeżeli odpowiedzialny organ administrujący nie zatwierdzi planu monitorowania, bezzwłocznie informuje przedsiębiorstwo o tym fakcie, wyjaśniając powody odmowy zatwierdzenia, aby umożliwić przedsiębiorstwu dokonanie rewizji planu monitorowania.

Zainteresowane przedsiębiorstwo dokonuje stosownej rewizji swojego planu monitorowania. Przedsiębiorstwo przedkłada zrewidowany plan monitorowania w celu poddania go ponownej ocenie przez weryfikatora wraz z powodami odmowy jego zatwierdzenia przedstawionymi przez odpowiedzialny organ administrujący. Gdy zrewidowany plan monitorowania zostanie oceniony jako zgodny z wymogami ustanowionymi w art. 6 i 7 rozporządzenia (UE) 2015/757, przedsiębiorstwo ponownie przedkłada ten plan do zatwierdzenia odpowiedzialnemu organowi administrującemu.

*Artykuł 78*

**Wdrażanie i ewidencjonowanie zmian**

1. Przed otrzymaniem zatwierdzenia zmienionego planu monitorowania przez odpowiedzialny organ administrujący zgodnie z art. 77 przedsiębiorstwo może prowadzić działania w zakresie monitorowania i sprawozdawczości w oparciu o zmieniony plan monitorowania, jeżeli prowadzenie działań w zakresie monitorowania na podstawie pierwotnego planu monitorowania mogłoby prowadzić do uzyskania niekompletnych danych dotyczących emisji.

W razie wątpliwości przedsiębiorstwo stosuje równolegle zarówno zmieniony, jak i pierwotny plan monitorowania, aby przeprowadzić wszystkie działania w zakresie monitorowania i raportowania zgodnie z obydwoma planami, oraz przechowuje rejestry obu wyników monitorowania.

2. Po otrzymaniu zatwierdzenia zgodnie z art. 77 przedsiębiorstwo wykorzystuje tylko dane odnoszące się do zmienionego planu monitorowania i prowadzi wszystkie działania w zakresie monitorowania i sprawozdawczości wyłącznie na podstawie zmienionego planu monitorowania od daty, od której ta wersja planu monitorowania ma zastosowanie.

3. Przedsiębiorstwo przechowuje rejestry wszystkich zmian w planie monitorowania. W odniesieniu do każdej zmiany dany rejestr obejmuje:

a) przejrzysty opis zmiany;

b) uzasadnienie zmiany;

c) w stosownych przypadkach konkluzje weryfikatora z oceny zmienionego planu monitorowania;

d) datę przedłożenia zmienionego planu monitorowania odpowiedzialnemu organowi administrującemu;

e) datę rozpoczęcia wdrażania zmienionego planu monitorowania zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu.

*Artykuł 79*

**Uchylenie**

1. Rozporządzenie delegowane (UE) 2016/2072 traci moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2024 r.

2. Odesłania do rozporządzenia delegowanego (UE) 2016/2072 należy rozumieć jako odesłania do niniejszego rozporządzenia i odczytywać zgodnie z tabelą korelacji zamieszczoną w załączniku II do niniejszego rozporządzenia.

*Artykuł 80*

**Wejście w życie**

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie trzeciego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2024 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 20 października 2023 r.

*W imieniu Komisji*
*Przewodnicząca*
Ursula VON DER LEYEN

*ZAŁĄCZNIK I*

**WIEDZA I DOŚWIADCZENIE W ZAKRESIE SEKTORA MORSKIEGO, O KTÓRYCH MOWA W ART. 39 UST. 3**

Do celów art. 39 ust. 3 uwzględnia się wiedzę i doświadczenie w odniesieniu do następujących kwestii:

a) zrozumienie odpowiednich prawideł w ramach konwencji MARPOL i SOLAS, takich jak dotyczące efektywności energetycznej statków ([1]), kodeksu technicznego NOx ([2]), prawidła w zakresie tlenków siarki ([3]), prawidła w zakresie jakości olejów paliwowych ([4]), kodeksu stateczności w stanie nieuszkodzonym z 2008 r. i odpowiednich wytycznych (np. wytycznych dotyczących opracowania Planu zarządzania efektywnością energetyczną statku (SEEMP) ([5]));

b) możliwe efekty synergii między monitorowaniem i sprawozdawczością zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2015/757 a istniejącymi systemami zarządzania w sektorze morskim (w tym kodeksem ISM) oraz innymi odpowiednimi wytycznymi sektorowymi (np. wytycznymi dotyczącymi opracowania SEEMP);

c) źródła emisji na pokładzie statku;

d) rejestracja rejsów i procedury zapewniające kompletność i poprawność wykazu rejsów i wykazu statków (przedłożonych przez przedsiębiorstwo);

e) wiarygodne źródła zewnętrzne (w tym dane z systemu śledzenia statków), które mogą posłużyć do krzyżowego sprawdzenia informacji z danymi ze statków;

f) metody obliczania zużycia paliwa stosowane przez statki w praktyce;

g) stosowanie poziomów niepewności zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2015/757 i odpowiednimi wytycznymi;

h) stosowanie współczynników emisji w odniesieniu do wszystkich paliw i źródeł emisji stosowanych na pokładzie statku oraz w odniesieniu do wszystkich emisji gazów cieplarnianych objętych rozporządzeniem (UE) 2015/757;

i) znajomość aktów wykonawczych przyjętych na podstawie art. 14 ust. 1 dyrektywy 2003/87/WE, w szczególności w odniesieniu do sposobu rozliczania emisji z biopaliw, emisji z kombinacji źródeł o współczynniku zero i źródeł, które nie są objęte współczynnikiem zero, oraz emisji z paliw odnawialnych pochodzenia niebiologicznego i z pochodzących z recyklingu paliw węglowych;

j) rozumienie zagadnień certyfikacji paliw zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 ([6]);

k) postępowanie z paliwem, oczyszczanie paliwa, układy zbiorników;

l) konserwacja statku/kontrola jakości urządzeń pomiarowych;

m) dokumenty bunkrowania, w tym kwity bunkrowe;

n) dzienniki operacyjne, streszczenia dokumentacji dotyczącej rejsu, dokumentacji portowej, dzienniki pokładowe;

o) dokumenty handlowe, np. umowy czarterowe, konosamenty;

p) obowiązujące wymogi ustawowe;

q) eksploatacja systemu bunkrowania statku;

r) praktyczne określenie gęstości paliwa na statkach;

s) procesy i działania związane z przepływem danych do celów obliczania przewożonego ładunku (wg objętości lub masy) mające zastosowanie do typów statków i działań na podstawie rozporządzenia (UE) 2015/757;

t) koncepcja nośności ładunkowej (ang. deadweight carried) mająca zastosowanie do typów statków i działań na podstawie rozporządzenia (UE) 2015/757 zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym (UE) 2016/1928;

([1]) Prawidło 22, załącznik VI do konwencji MARPOL.
([2]) Zmieniony kodeks techniczny kontroli emisji tlenków azotu z okrętowych silników wysokoprężnych (rezolucja MEPC.176(58), zmieniona rezolucją MEPC.177(58)).
([3]) Prawidło 14, załącznik VI do konwencji MARPOL.
([4]) Prawidło 18, załącznik VI do konwencji MARPOL.
([5]) Prawidło 22, załącznik VI do konwencji MARPOL.
([6]) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82).

u) procesy związane z przepływem danych wykorzystywane do obliczania przebytej odległości i czasu spędzonego na morzu w odniesieniu do rejsów zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2015/757;

v) urządzenia i systemy techniczne stosowane na statku w celu określenia zużycia paliwa, prac transportowych oraz innych stosownych informacji.

*ZAŁĄCZNIK II*

**TABELA KORELACJI**

| Rozporządzenie delegowane (UE) 2016/2072 | Niniejsze rozporządzenie |
|---|---|
| Art. 1 | Art. 1 |
| Art. 2 pkt 1 | Art. 2 pkt 1 |
| Art. 2 pkt 2 | Art. 2 pkt 5 |
| Art. 2 pkt 3 | Art. 2 pkt 6 |
| Art. 2 pkt 4–13 | Art. 2 pkt 8–17 |
| Art. 2 pkt 14–17 | Art. 2 pkt 19–22 |
| Art. 3 | Art. 3 |
| Art. 4 ust. 1 | Art. 4 ust. 1 |
| Art. 4 ust. 2 | Art. 4 ust. 2 lit. a) i c) |
| Art. 4 ust. 3 | Art. 4 ust. 4 |
| Art. 5 | Art. 5 |
| Art. 6 ust. 1, 2 i 3 | Art. 6 ust. 1, 2 i 3 |
| Art. 6 ust. 4 | Art. 6 ust. 6 |
| Art. 6 ust. 5 | Art. 6 ust. 8 |
| Art. 7 | Art. 7 |
| Art. 8 | Art. 8 |
| Art. 9 | Art. 9 |
| Art. 10 | Art. 10 |
| Art. 11 | Art. 12 |
| Art. 12 lit. a) | Art. 13 lit. a) |
| Art. 12 lit. b) | Art. 13 lit. c) |
| Art. 13 | Art. 14 |
| Art. 14 ust. 1 | Art. 15 ust. 1 |
| Art. 14 ust. 2 lit. a) | Art. 15 ust. 2 lit. a) |
| Art. 14 ust. 2 lit. b) | Art. 15 ust. 2 lit. b) |
| Art. 14 ust. 2 lit. c) | Art. 15 ust. 2 lit. d) |
| Art. 14 ust. 2 lit. d) | Art. 15 ust. 2 lit. e) |
| Art. 14 ust. 2 lit. e) | Art. 15 ust. 2 lit. f) |
| Art. 15 | Art. 17 |
| Art. 16 ust. 1 | Art. 18 ust. 1 |
| Art. 16 ust. 2 | Art. 18 ust. 2 |
| Art. 16 ust. 3 | Art. 18 ust. 4 |
| Art. 16 ust. 4 | Art. 18 ust. 7 |
| Art. 16 ust. 5 | Art. 18 ust. 3 |
| Art. 16 ust. 6 | Art. 18 ust. 10 |
| Art. 17 | Art. 19 |

| | |
|---|---|
| Art. 18 lit. a)–e) | Art. 20 lit. a)–e) |
| Art. 18 lit. f) | Art. 23 ust. 3 |
| Art. 19 | Art. 21 |
| Art. 20 ust. 1 | Art. 22 ust. 1 |
| Art. 20 ust. 2 | Art. 22 ust. 3 |
| Art. 20 ust. 3 | Art. 22 ust. 4 |
| Art. 20 ust. 4 lit. a), b) i c) | Art. 22 ust. 5 lit. a), b) i c) |
| Art. 20 ust. 4 lit. d) | Art. 22 ust. 5 lit. e) |
| Art. 20 ust. 4 lit. e)–j) | Art. 22 ust. 5 lit. g)–l) |
| Art. 20 ust. 4 lit. k) | Art. 22 ust. 5 lit. o) |
| Art. 20 ust. 4 lit. l) | Art. 22 ust. 5 lit. q) |
| Art. 21 | Art. 23 |
| Art. 22 | Art. 37 |
| Art. 23 ust. 1 | Art. 38 ust. 1 |
| Art. 23 ust. 2 | Art. 38 ust. 2 |
| Art. 23 ust. 3 | Art. 38 ust. 4 |
| Art. 24 | Art. 39 |
| Art. 25 ust. 1 | Art. 40 ust. 2 |
| Art. 25 ust. 2 | Art. 40 ust. 3 |
| Art. 26 ust. 1 | Art. 41 ust. 1 |
| Art. 26 ust. 2 | Art. 41 ust. 3 |
| Art. 27 | Art. 42 |
| Art. 28 | Art. 43 |
| Art. 29 ust. 1 | Art. 44 ust. 1 |
| Art. 29 ust. 2 | Art. 44 ust. 3 |
| Art. 30 ust. 1 | Art. 45 ust. 2 |
| Art. 30 ust. 2 | Art. 45 ust. 3 |
| Art. 30 ust. 3 | Art. 45 ust. 4 |
| Art. 30 ust. 4 | Art. 45 ust. 6 |
| Art. 30 ust. 5 | Art. 45 ust. 7 |
| Art. 30 ust. 6 | Art. 45 ust. 8 |
| Art. 31 | Art. 47 |
| Art. 32 | Art. 48 |
| Art. 33 | Art. 46 ust. 2 |
| Art. 34 | — |
| Art. 35 | Art. 49 |
| Art. 36 | Art. 50 |
| Art. 37 | Art. 51 |
| Art. 38 | Art. 52 |

| | |
|---|---|
| Art. 39 ust. 1 | Art. 53 ust. 1 |
| Art. 39 ust. 2 | Art. 53 ust. 2 i 3 |
| Art. 40 | Art. 54 |
| Art. 41 ust. 1, 2 i 3 | Art. 55 ust. 1, 2 i 3 |
| Art. 41 ust. 4 lit. a) | Art. 55 ust. 4 lit. b) |
| Art. 41 ust. 4 lit. b) | Art. 55 ust. 4 lit. c) |
| Art. 41 ust. 5–8 | Art. 55 ust. 5–8 |
| Art. 42 | Art. 56 ust. 2 |
| Art. 43 | Art. 57 |
| Art. 44 | Art. 58 |
| Art. 45 ust. 1 | Art. 59 ust. 1 |
| Art. 45 ust. 2 | Art. 59 ust. 3 |
| Art. 46 ust. 1 lit. a) | Art. 70 ust. 1 lit. a) |
| Art. 46 ust. 1 lit. b) | — |
| Art. 46 ust. 1 lit. c) | Art. 70 ust. 1 lit. b) |
| Art. 46 ust. 1 lit. d) | Art. 70 ust. 1 lit. c) |
| Art. 46 ust. 2 | Art. 70 ust. 2 |
| Art. 46 ust. 3 | Art. 70 ust. 3 |
| Art. 47 | Art. 80 |